

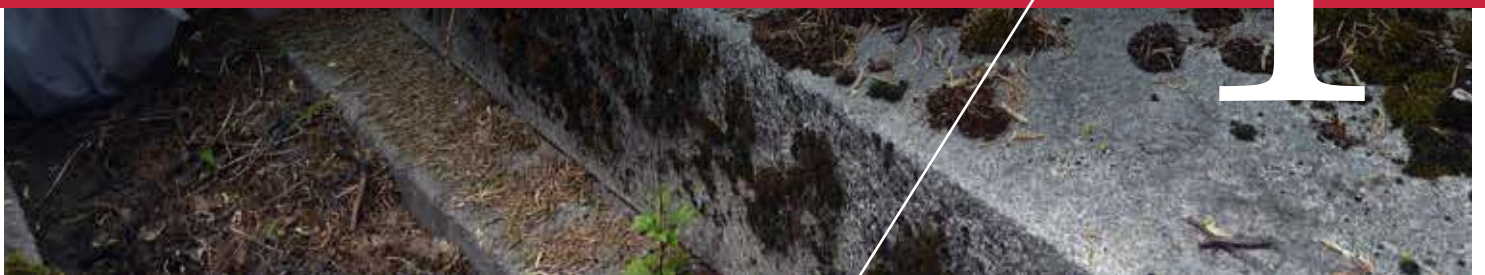

KIRKEGÅRDEN

Februar 2018

38. årgang

1

klassisk og moderne
indretning på kirkegården

kantsætning og armering
af udearealer...

affaldssortering med bl.a.
BIKAB

LANDSKAB

PARK & BYRUM

TLF: 7023 2999

WWW.G9.DK

INDHOLD

s. 04	Digitaliseret plejeplan
s. 06	Gravplads under trækronerne
s. 10	Nyt fra DKL
s. 14	De dødes by
s. 18	Kirkegårdene i Nordfriesland
s. 22	Genbrug af gravsten – Ny virksomhed på vej
s. 24	Hvornår har du sidst begravet i et muret gravkammer
s. 26	En omplantet nordjyde takker af
s. 28	Oplivende at høre folk interessere sig for kirkegården
s. 32	Kremeringstallet stiger voldsomt i Frankrig
s. 36	Kursustilbud og Temadag
s. 46	Profil – John Madsen
s. 50	Det grønne hjørne
s. 52	Kort nyt
s. 54	Kalender

FORSIDE

En glemte julehilsen på Pere Lachaise kirkegården i Paris.

REDAKTION

Redaktør:

Lene Halkjær Jensen,
Humblebæk Kirkegård
Tlf. 2624 7228
E-mail: lene.bladet@mail.dk

Redaktion:

Anders Beck Larsen
Nyborg Kirkegårde
E-mail: anders@nyborg-kirkegaarde.dk

Tommy Christensen
Tlf. 20 41 61 86
E-mail: tcchistensen@outlook.dk

Jens Dejgaard Jensen,
Silkeborg Kirkegårde og Krematorium
Tlf. 2393 9300
E-mail: jdj@skk.dk

Jørn Skov
Tønder Kirkegård
E-mail: tonder-kirkegaard@mail.tele.dk

Christian Høybye Hougaard
Gjellerup Kirkegård
E-mail: chha@km.dk

Sekretariat:

Foreningen af Danske Kirkegårdsledere
Springbakken 1
9230 Svenstrup J.
E-mail: kontor@danskekirkegaarde.dk
Tlf: 60 53 59 00

Layout og tryk:

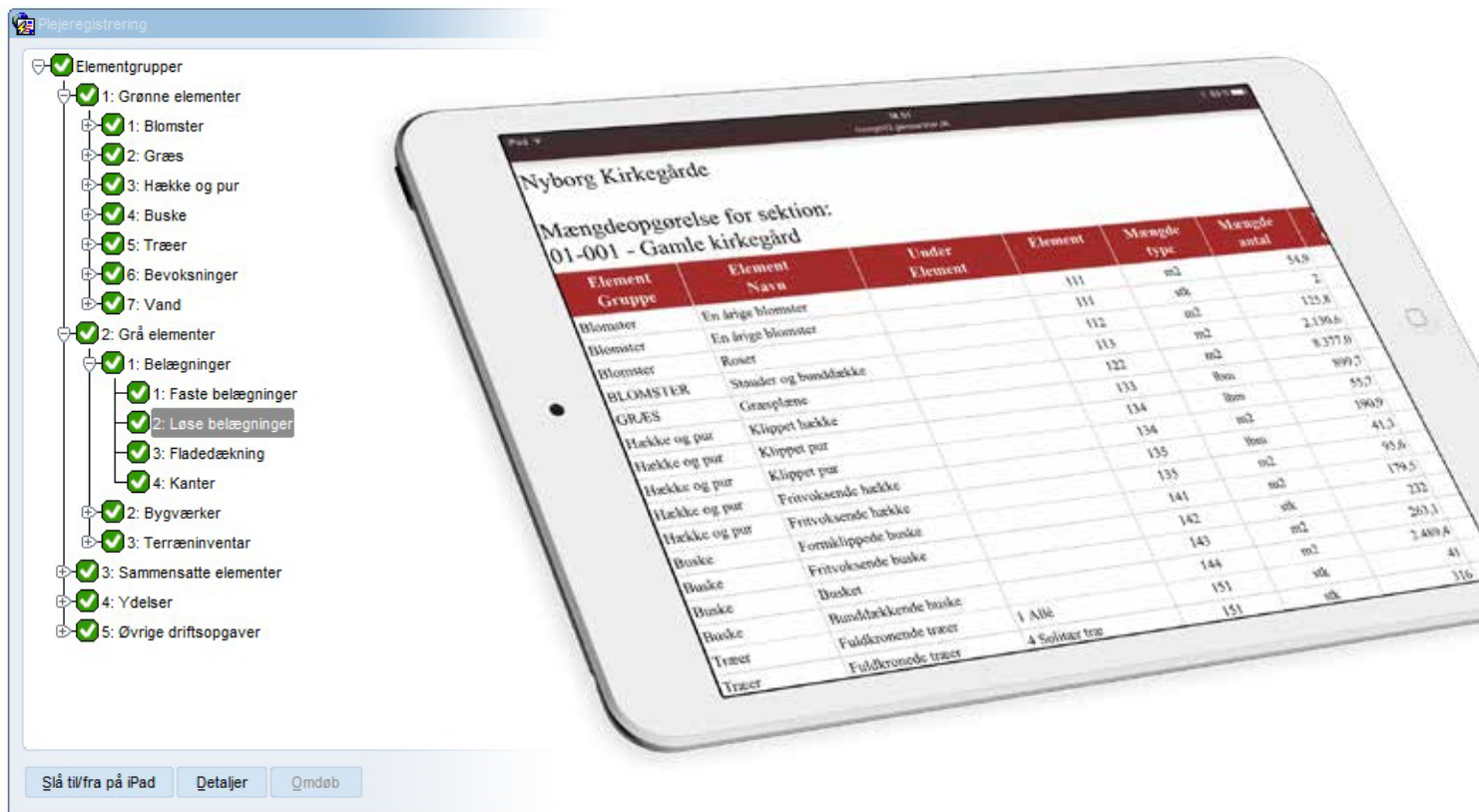
Jello ApS
Tlf. 3145 0050
E-mail: da@jello.dk

Redaktionelt stof og annoncer til 'KIRKEGÅRDEN' nr. 2, 2018 sendes til lene.bladet@mail.dk senest d. 20. marts 2018
Artiklernes indhold er ikke nødvendigvis et udtryk for Redaktionens, FDK's eller DKL's holdning.

DIGITALISERET PLEJEPLAN

Tekst og illustration af Anders Beck Larsen,
anders@nyborg-kirkegaarde.dk

Figur 1: Struktur i plejelementer.

Figure 2 shows a quantity breakdown for Nyborg Kirkegård. The table lists various elements like flowers, grass, hedges, and trees, along with their quantities and types.

Element Gruppe	Element Navn	Under Element	Element	Mængde type	Mængde antal
Blomster	En årige blomster		111	m2	54,9
Blomster	En årige blomster		111	stk	2
Blomster	En årige blomster		112	m2	125,8
Blomster	Roser		113	m2	2.136,6
BLOMSTER	Stauder og bunddække		122	m2	8.377,9
BLOMSTER	Stauder og bunddække		133	stk	999,7
GRÆS	Græsplæne		134	stk	1969,9
Hække og pur	Klipet hække		134	m2	41,3
Hække og pur	Klipet pur		135	stk	95,6
Hække og pur	Klipet pur		135	m2	179,5
Hække og pur	Fritvoksende hække		141	m2	232
Hække og pur	Fritvoksende hække		142	stk	261,1
Buske	Fornklippede buske		143	m2	2.489,4
Buske	Fritvoksende buske		144	m2	41
Buske	Busket		151	stk	316
Buske	Bunddækkende buske		151	stk	316
Træer	Faldkronede træer	1 Alle			
Træer	Faldkronede træer	4 Solstær træ			
Træer	Faldkronede træer				

Figur 2: Udsnit af mængdeopgørelse for Nyborg Kirkegård

Har kirkegården udarbejdet en plejeplan og fået sit kort digitaliseret, er det nærliggende at få lavet et digitalt lag til kortet, der indeholder en tegning over plejeplanslementerne på kirkegården.

Hæfterne "Kvalitetsbeskrivelser for kirkegårde" og "Praktisk håndbog i kirkegårdsdrift" indeholder en beskrivelse af hvilke plejeplanslementer vi finder på kirkegården. Med disse bøger som inspirationskilde kan man lave sin egen plejeplan.

Med hjælp fra en landinspektør eller anden digitaliseringskyndig person kan man nu tegne kirkegården, som den ser ud plejeplans-mæssigt.

Systematik

Der er i princippet 3 typer af elementer:

- En flade: Græsplæne, gange, gravsteder og lignende.
- En linje: En hæk, brostenskant, dige, støttemure og lignende.
- Et punkt: Et træ, en bæk, skraldespand og lignende.

For ikke at skulle beskrive alle elementer på kortet med ord, er det smart at tildele hvert element et nummer, som logisk fortæller hvilket element nummeret repræsenterer. Håndbøgerne indeholder en struktur som kan bruges til at nummerere plejeplanslementerne. Det har Brandsoft gjort i sit timeregistreringsmodul "Plantid".

Nyborg Kirkegårde Grønne Områder

Figur 3: Kortudsnit med plejeplanselementer. 112 betyder roser, 212 er perlesten, 222 er kampestensstøttemur, 412 er gravstedshæk, 431 er urnegravsteder og 432 er kistegravsteder

Her har elementgrupperne naturligt fået numrene 1 – 5, hvor 1 er grønne elementer, 2 er grå elementer, 3 er sammensatte elementer, 4 er ydelser og 5 er øvrige driftsopgaver. Hver elementgruppe er igen opdelt i elementer og underelementer (se figur 1).

Et eksempel: En perlestengang er et gråt element, det er en belægning. Det er en løs belægning. Perlesten tildeles derfor koden 212.

Figur 3 viser et udsnit af Nyborg Kirkegård med plejeplanselementerne indtegnet. Hvilke plejeplanselementer, som er nummereret på kortudsnittet, afhænger af hvilket zoomniveau man befinder sig på. Det er muligt at klikke på kortet, hvorved der fremkommer en boks med de elementer der er i nærheden.

Anvendelse

Hvad kan man så bruge det til? Det er et naturligt spørgsmål, da det både tager en del tid at lave, og derfor også er en væsentlig udgift. Gennem arbejdet får man skærpet sin bevidsthed om, hvilke elementer vi har på kirkegården. Kortet er tilgængeligt for alle, som er på nettet. Det er derfor også et muligt kommunikationsværktøj mellem

de folkevalgte, kirkegårdsledelsen og medarbejderne, som udfører det praktiske arbejde. På en Ipad eller PC kan man zoome ind på et konkret område og se hvorledes elementet er kategoriseret. Er det f. eks. en prydhæk, en klippet hæk, et pur eller er det en fritvoksende hæk.

I vores udgave er der også koblet et værktøj til kortet, som gør det muligt at opsummere hvilke mængder vi har af de enkelte elementer. Hvor mange m² græsplæner eller perlestensbelægninger har vi. Hvor mange m gravstedshæk og klippet hæk. Et udsnit af disse tal ses i figur 2. Sammenkobler man disse tal med de timeregistreringer man har fra plantid, er det nu muligt at beregne nogle nøgletal for forskellige elementer. Det kan bruges, hvis man overvejer at omlægge fra en elementtype til en anden – f.eks. fra perlesten til græs. Hvor mange timer kan man forvente at spare ved at omlægge 500 m² perlesten til græs? De kan også bruges, hvis man ønsker at sammenligne sig med andre kirkegårde, for derigennem at få et reelt billede af hvilken betydning, det kan have, at vi griber opgaverne forskelligt an. Derigennem kan man blive bestyrket i, at man gør tingene på en rationel måde, eller blive inspireret til en mere effektiv fremgangsmåde. ■

GRAVPLADS UNDER TRÆKRONERNE

Af Lene Halkjær Jensen,
lene.bladet@mail.dk

Kirke- og Kulturminister Mette Bock indviede Stensballegaard Skovbegravelsesplads. Foto fra Stensballegaard.

Den 15. januar blev Stensballegaard Skovbegravelsesplads indviet af kirke- og kulturminister Mette Bock. Begravelsespladsen er på ca. 1,25 ha og ligger i Stensballegaard Skov, nord for Horsens Fjord.

Stensballegaard Skov hører under Stensballegaard, der ejes af Henrik og Jannik Ahlefeldt-Laurvig. Stensballegaard Skovbegravelsesplads er etableret på initiativ fra skovens ejere. Etableringen af skovbegravelsespladsen er sket

i et samarbejde med Horsens Kommune, der har forpagtet det skovstykke, hvor begravelsespladsen er anlagt. Horsens Kommune har dermed det overordnede ansvar for at begravelsespladsen i alle forhold drives og administreres i henhold til gældende love og bestemmelser for kirkegårde. Horsens Kommune har så udliciteret drift, vedligehold og administration af skovbegravelsespladsen.

Stensballegaard står for vedligeholdelsen af begravelses-

Stensballegaard Skovbegravelsesplads er markeret med en sten i en anseelig størrelse. Skiltet på stenen er midlertidigt, fremgår det af et svar på Stensballegaards facebookside: En ny sten er på vej. Foto fra Stensballegaard.

pladsen og kontakten til brugerne, så som anvisning af gravplads og urnenedsættelse. Det var oprindeligt planen, at Horsens Kirkegårde skulle have stået for administrationen af begravelsespladsen; dvs. gravstedskartotek m.m., men det blev i sidste øjeblik besluttet, at et nystartet selskab; Skovbegravelse ApS, der ejes af Jannik Ahlefeldt-Laurvig, skal varetage denne opgave.

Dermed er det den første nye begravelsesplads, der drives og administreres af private – men sikkert ikke den sidste...

Undervejs har der været stor interesse for projektet, og mange var mødt op til indvielsen. De 2 første urner er da også klar til at blive nedsat i skoven, fortæller Henrik Ahlefeldt-Laurvig.

Om Stensballegaard Skovbegravelsesplads

Stensballegaard Skovbegravelsesplads er ikke folkekirkeligt indviet og kan kun anvendes til urnebegravelser. De enkelte gravpladser er som udgangspunkt på 1m² og kan stort set anvises hvor det ønskes. Gravstedets placering bliver herefter opmålt ved hjælp af fixpunkter og nummererede træer. Det kan lade sig gøre at reservere en eller flere gravpladser, så man fx kan lave et familiegravsted rundt om et træ.

Urnerne skal være i et nedbrydeligt materiale og de pårørende kan deltage ved urnenedsættelsen. Gravstedet kan markeres med en natursten (eller andet naturligt materiale) med navn på. Gravmindet skal lægges, så det er i plan med skovbunden og ikke vil være synligt på afstand. Der må ikke lægges blomster eller anden form for pynt på gravstederne. Gravstederne kan forlænges efter fredningstiden på 10 år.

En gravplads under trækroneerne tiltaler rigtig mange mennesker – og når der er mulighed for at markere gravstedet og deltage ved urnenedsættelsen, vil mange måske se det som et godt alternativ til fx et gravsted i græs. Fra Skibby Gl. Kirkegård.

Alle har mulighed for at erhverve en gravplads i Stensballegaard Skovbegravelsesplads. Prisen er 5.900,- kr. for 10 år, alt inklusive, og er ens for alle, uanset religiøst tilhørsforhold og bopæl.

Flere skovkirkegårde er på vej

I marts 2014 blev den første kommunale, uindviede skovbegravelsesplads taget i brug i Kohaveskoven ved Odense. Og flere er på vej.

Randers Kommune er klar med en skovbegravelsesplads i den kommunale skov ved Lykkeshøj. Det eneste der mangler, er Kirkeministeriets godkendelse.

Også Esbjerg Kommune har planer om nye skovbegravelsespladser: Byrådet har i efteråret 2017 vedtaget, at der skal oprettes tre ikke-religiøse skovkirkegårde i Ribe, Bramming og Esbjerg.

Vedtægterne for den kommende kommunale skovbegravelsesplads ved Lykkeshøj er meget lig dem, der er gældende for Kohaveskoven i Odense, og det betyder fx at

- Gravstederne ikke må markeres med gravminder eller nogen form for pynt

- De pårørende ikke kan deltage ved urnenedsættelsen

For begravelsespladsen i Kohaveskoven gælder også, at gravstederne ikke kan fornyes eller reserveres på forhånd, at der ikke kan nedsættes mere end 1 urne i en gravplads og at urner ikke kan flyttes, hvis gravstedsvalget senere fortrydes.

En udfordring for de traditionelle kirkegårde

Der kan nok ikke herske nogen tvivl om, at de nye begravelsespladser i "rigtige" skove, kan blive en alvorlig udfordring for kirkegårdene, som vi kender og driver dem i dag. Og når der kommer private aktører på banen, med en lidt mere fleksibel tilgang til driften af en begravelsesplads i skoven, kan man da godt forestille sig, at konkurrencen kan blive alvorlig.

Tanken om at ens urne kan nedsættes i en "rigtig" skov tiltaler mange mennesker, og når det så kan kombineres med at man kan deltage ved urnenedsættelsen, markere gravstedet med en lille sten – og samtidig reservere flere pladser omkring et familietræ, så er skridtet fra at vælge et gravsted i en græsplæne måske lige pludselig ikke så stort... ■

Champost®
Møglækkert til haven

**SPAR ARBEJDS Tid OG
MINIMER OMKOSTNINGER TIL GØDNING**

AFDÆK MED CA. 5-7 CM JORDFORBEDRING
OM FORÅRET OG MINIMER
UKRUDT.

CHAMPOST JORDFORBEDRING ER
EN LANGTIDSVIRKENDE ORGANISK
GØDNING.

NYT
PRODUKT
KIRKEGÅRDS-
STEN GRAMIX
BIGBAG / 1 TONS
SÆKKE / 20 KG

VORES JORD ER LAVET PÅ HESTEMØG.
100 % ORGANISK.
KOMPOSTERET OG SALMONELLAfri.

KØB DINE PRODUKTER DIREKTE HOS OS.

Champost® | Gærupvej 11 | 7752 Snedsted | Tlf.: 96191880 | e-mail: hg@champost.dk

SIKRING AF GRAVSTEN og reovering af jern hegn

TRYGG ApS
CVR 38851837

Kontakt os i dag:
Lisette Jespersen: 5017 6663
lisette@tryggsten.dk
Andreas Sundbom: 5019 8398
andreas@tryggsten.dk

25 års garanti på alt
udført arbejde

Danmarks bedste priser
og kvalitet

Sikkerhedstjek og
dokumentering: 100 kr. pr. sten
inkl. moms

dansk byggeri
Medlem af Dansk Byggeri

Oppe Sundby 2017

Nykøbing Falster 2017

Farum 2017

Silkeborg 2017

Lisette

NYT FRA DKL

Af Tom Motka Olsen, tomo@km.dk
Formand for DKL og leder af Fælleskrematoriet i Ringsted

Sundby Krematorium.

Her kommer en kort status for nogle af de områder DKL's bestyrelse arbejder med.

Afgift - Overskudsvarme

Silkeborg Krematorium har fået et brev fra deres aftager af overskudsvarmen. Varmeaftageren har haft besøg af Skat. Skat ønsker en opgørelse af hvilke afgifter, der betales af krematoriet i forbindelse med krematoriets salg af overskudsvarmen.

Bestyrelsen fik spørgsmålet forelagt, og har diskuteret,

hvordan vi vil anbefale at svare på sådanne henvendelser.

Det er ikke krematoriernes opgave at producere varme, men vi står med et praktisk problem, som kan komme vores klima til gode ved at bruge overskudsvarmen til f.eks. opvarmning. Derfor synes bestyrelsen ikke, at krematorierne skal ind i et skøn om, hvor mange afgifter vi betaler specielt for den del af varmen, som vi jo skal af med.

Derfor er bestyrelsens råd til krematorierne, at vi oplyser hvor mange m³ brændsel (gas eller olie) vi bruger pr. kremering samt hvor mange kWh el pr. kremering, opgjort på det seneste år.

Når varmeaftageren kender disse tal, kan de selv beregne hvor mange afgifter, der er afholdt i krematoriet. Flere krematorier har modtaget et krav om revisorerklæring i forbindelse med afsætning af overskudsvarmen. Krematoriet i Holstebro har været hele processen igennem, og har fået dispensation fra dette krav.

PersonSag – den digitale dødsanmeldelse

I november og december 2017 har der været nogle store problemer med KM-IT's opgradering til version 3. Bestyrelsen har været i kontakt med både KM-IT og Brandsoft om manglende tilladelser til kremering via PersonSag, da det er uholdbart at vi ikke kan kremere, når der sker it-problemer. Omvendt har det vist, at vi på dette område er sårbare, og det er vi så i gang med at finde en løsning på.

Der er rigtig mange oplysninger som anmelderen (bedemanden eller de pårørende) lægger ind i anmeldelsen, der sendes til begravelsesmyndigheden. Og rigtig mange oplysninger kan lægges over fra PersonSag til vores it-system, så vi ikke skal efterbehandle sagen i krematoriet. Vi er blevet opmærksomme på, at der kan være en udfordring i forhold til udlevering af urnen. Anmelderen kan i et felt skrive et navn, men ofte skrives der blot "familien" eller "bedemanden". Dette felt kan vi få direkte over i vores administrationssystem, og dermed også sat på urneudleveringssedlen, som der skrives under på når urnen udleveres. Hvis vi kan påvirke anmelderne til at skrive et navn og adresse i feltet om hvem der skal have urnen udleveret, vil vi undgå – selv om der ikke er mange sager – tvister om hvem der skal have urnen udleveret. Er det bedemanden der skal hente urnen, skal feltet være blankt.

Det lyder ikke så svært, men det skal nok vise sig at der går noget tid før det er faldet helt på plads. Men vi arbejder på det.

Da vi var til indledende møder i KM omkring den digitale dødsanmeldelse, stødte vi på en udfordring i forhold til begravelsesmyndighedens oplysning om højtidelighed. Begravelsesmyndigheden er meget præcise om notering af højtidelighedsdato, sted og tid. Men er det en borgerlig højtidelighed (der medvirker ikke en præst fra Folkekirken) er feltet tomt. Det gjorde vi

allerede i planlægningsfasen opmærksom på er uhenigtsmæssigt, men her et år efter er intet ændret.

Det er lidt paradoksalt at personregistrering er udlagt til Folkekirken, og så sker der forskelsbehandling – nogen vil kalde det diskrimination – i om en borgerlig højtidelighed kan behandles digitalt.

Bestyrelsen vil – eventuelt sammen med andre interessenter – tage en dialog med Kirkeministeriet om emnet så hurtigt som muligt.

Krematoriekursus

Vi har nu i flere år kørt krematoriekursus, og ganske mange af vores medarbejdere har deltaget. Kursusudvalget har en liste med 5 – 6 navne liggende til det næste kursus. Vi vil rigtig gerne have en melding fra jer, om I eventuelt har nogle medarbejdere I gerne vil have på kursus, så vi kan afgøre, om der skal gennemføres et kursus i efteråret 2018. Meld meget gerne ind til sekretariatet.

Bestyrelsen

DKL's sidste generalforsamling blev afholdt uden formand Allan Vest, der var forhindret af personlige årsager. Allan Vest havde varslet at han gerne ville stoppe som formand for DKL.

Allan er heldigvis klar igen, men ønsker stadig at stoppe som formand. Samtidig går Allan på pension med udgangen af marts 2018 fra sit job som kirkegårdsleder i Hjørring.

DKL's bestyrelse er nu konstitueret som følger: Tom Motka Olsen, Fælleskrematoriet i Ringsted, har været næstformand i flere år, og vil fungere som formand indtil næste generalforsamling i september 2018. Erik Bach fra Aarhus Kirkegårde er ny næstformand. Michael Smidemann fra Holstebro Kirkegårde er kasserer og sekretær.

Tony Fryklund fra Bispebjerg og Sundby Krematorier - som var suppleant til bestyrelsen - indtræder i bestyrelsen.

DKL's sekretariat flytter fra Hjørring Kirkegård til Holstebro Kirkegårde. ■

LØVSUGER

8" slange tager granafdækning

Én maskine

- hundredevis af redskabsmuligheder

Ring for demonstration

Vi kommer gerne ud og viser maskine og redskaber frem

Besøg vores 3500 m² showroom på Århusvej 12, 8670 Låsby - hverdage 8.00 - 16.00

GRÆSKLIPPER

MILJØRIVE

STANDARDKØVL

www.avant.dk

Jylland - Låsby - Tlf: 8695 7522

Sjælland - Hørve - Tlf: 5965 6037

FAKK
FORENINGEN AF ARKITEKTER I KIRKEGÅRDEN

FDK

Kirkegårdskonferencen 2018

Torsdag den 8. marts på Nyborg Strand

Konferencen sætter fokus på samspejlet med brugerne: Hvordan oplever de kirkegården, og hvordan kommer vi dem bedst i møde. Hør bl.a. disse oplæg:

- **Plads til forskellighed på kirkegården**
Anne Galmar, landskabsarkitekt, VEGA landskab
- **Kirkegårdsvedtægter til fælles bedste – eller?**
Jens D. Jensen, kirkegårdsleder, Silkeborg Kirkegårde
- **Lad os træde ind i nutiden**
Hanne Gerken, kirkegårdsleder, Ribe Kirkegårde
- **Få styr på gravmindesikkerheden**
Peter Tom-Petersen, projektleder, Københavns Kommunes kirkegårde

Se www.ign.ku.dk/kirkegaard

KØBENHAVNS UNIVERSITET
 INSTITUT FOR GEOVIDENSKAB OG NATURFORVALTNING

Din personlige Hoftrac®

en kraftfuld hjælper til arbejdsopgaverne.

WEIDEMANN

Stemas Maskinsalg A/S
 Tolsagervej 2, 8370 Hadsten
 86 43 49 00
www.stemas.dk
stemas@stemas.dk

member of JMM GROUP, Scandinavia

Droner giver digitale kort på en simpel, sofistikeret og økonomisk måde!

Det er ikke så kompliceret at oprette digitale kort korrekt. Der er mange penge at spare ved at gøre det rigtige undervejs. Vi vejleder dig og sikrer, at du får den bedst mulige basis og viden.

Ortofoto er brugt til kortlægning. Alt er skalerbart og kan måles.

Det digitale kort forenkler og sparer penge. Forskellen på et digitalt kort og et papirkort er, at det digitale kort kan anvendes til al virksomhed på kirkegården, og at det løbende kan opdateres. Det danner grundlag for seriøst arbejde. De tegner enkelt mål, planlægger og justerer aktiviteterne:

- Gravregister
- Planlægning af arbejdet på kirkegården
- Pleje- og vedligeholdelsesplaner inkl. træbevaring
- Tidsmåling
- Planlægning af nye anlæg
- Oversigt over gravstens tilstand og sikring af disse
- Arbejdsgrundlag for entreprenører

Vi leverer helhedsløsninger og viser vejen. De behøver ikke at kunne tegne kort selv. Det klarer vi. Når kortene er klar, kan vi tage os af opdateringer; så kan De fokusere på vigtigere ting. Vi hjælper hele vejen.

Kontakt os for mere information. De finder vores kontaktinformation i bunden af siden.

Hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Fredrik Hansson'.

Fredrik Hansson, VD Swescan.

Droneteknik med kunden i fokus. Swescan har siden 2013 været på forkant, når det drejer sig om at tegne kort baseret på forfinet teknik. Vi anvender droner, som flyver på forudindstillede ruter. Derefter har vi en tæt kontakt med kunden, når vi fremstiller digitale kort. Med ortofoto som basis for kortene får De et godt overblik. Mange tilfredse kunder kan bevidne vores gode, eksakte og effektive samarbejde.

Referencer, store som små: Göteborg, Malmö, Helsingborg, Landskrona, Häljarp, Ekerö, Båstad, Kvistofta, Höör, Karlstad, Bromölla, Nyköping, Huddinge, Umeå m.fl.

Vi leverer til:

Kontakt Danmark:
Kim Mortensen +45 51 96 16 07
e-mail: kim.mortensen@swescan.dk

SWE > SCAN
Ortofoto og kirkegårdskort

www.swescan.dk

Kontakt Sverige:
Fredrik Hansson +46 721 88 01 01
e-mail: fredrik@swescan.se

DE DØDES BY

Tekst og fotos: Jens Dejgaard Jensen,
jdj@skk.dk

Kapel og krematorium. Krematoriet fra 1889 er Frankrigs ældste, og var det eneste i Paris indtil 1978.

Père Lachaise er en af flere nye kirkegårde, som blev anlagt i Paris tidligt i 1800-tallet. Før Eiffeltårnet blev bygget, var det den største seværdighed i Paris. Det er stadig en stor seværdighed, som man ikke må gå forbi, hvis man kommer til Paris

Det kejserlige begravelsesdekret, udstedt af Napoleon i 1804, betød en markant fornyelse af begravelsesvæsenet på flere måder.

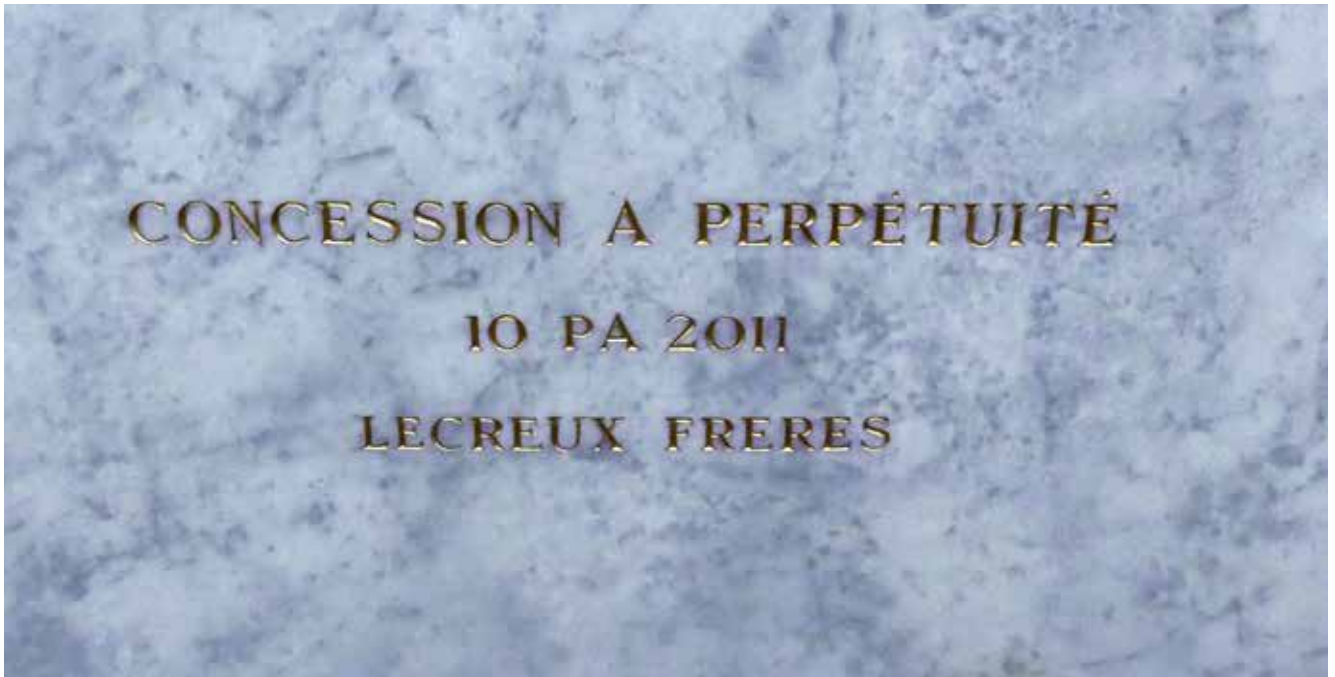
Det var ikke længere tilladt at begrave de døde intra muros. Alt for mange begravelser i og ved byens kirker på alt for lidt plads var et stort problem. "Det stank så voldsomt, at det gjorde mælken sur", er et udsagn fra den tid. If. Napoleons dekret skulle kisterne også transporteres til kirkegården med hestevogn – hidtil havde ligbærerne haft den uvane at efterlade kisten uden for et værtshus, mens de fik en tår over tørsten på vejen til bestemmelsesstedet. Alle skulle endvidere begraves i en kiste i et individuelt

Den ældste del af Père Lachaise ligger i et kuperet terræn med snoede veje og stier – et godt sted at fare vild, hvilket er næsten uundgåeligt.

Ved kapellet er et stort kolumbarium. Kremering har ikke været almindeligt i Frankrig før de seneste årtier.

Dette mærke – ”Erhvervet for evigt” – findes på mange parisiske gravsteder. Man kan fortsat erhverve et gravsted for 10, 30, 50 år – eller for altid.

gravsted. Fattigfolk var ellers typisk begravet i fællesgrave, uden kiste – den blev genbrugt igen og igen.

Gravpladsen måtte genbruges efter 5 år, men den kunne erhverves for en længere periode.

Den franske revolutions lighedsideal får således også indflydelse på begravelseskulturen, med en mere værdig behandling også af de ubemidlede.

Fra landsbykirkegård til de dødes metropol

Planlæggerens ideal for Père Lachaise var et fredfyldt ”naturens tempel”, en landlig idyl med grønne alléer og grave med blomster – udtrykket ”de dødes have” er velbegrundet.

I 1825, efter godt 20 år, er der opstillet 26.000 monumenter på Père Lachaise. Og den dag i dag står monumenter og mausolæer så tæt, at de romantiske idealer måske nok

Oscar Wildes gravsted pyntet med røde kys – nu er det slut med kysseriet, monumentet er blevet skærmet med plexiglas. Billedet er fra 2011 (foto: Maria Hvejsel).

Heloïse og Abelards gravsted er på mange måder en romantisk konstruktion fra kirkegårdens tidligste år: Her på kirkegården er det elskende par, som ikke fik hinanden i live, forenet. De levede i 1100-tallet, og deres jordiske rester er flyttet til Père Lachaise.

anes, men det er blevet en metropol for de døde, en by i byen.

Meget hurtigt får kirkegården international opmærksomhed, og er i 1820'erne det mest besøgte turistmål i Paris. Kirkegården var en vigtig inspirationskilde for mange samtidige bykirkegårde.

I dag er Père Lachaise fortsat et vigtigt sted for erindringen om både kendte og ukendte, her er ligeledes mange mindesmærker til erindring om krigsofre.

Kilde: Anne-Louise Sommer: *De dødes haver*. Syddansk Universitetsforlag 2003. ■

Kirkegården har støttet Jens Dejgaard Jensens deltagelse i en studietur til Paris, sammen med 40 svenske kolleger. Turen blev arrangeret af SKKF og FSK (Sveriges kyrkogårds- og krematorieförbund og Föreningen Sveriges kyrkogårdschefer). Turen gik til bl.a. Panthéon, som er Frankrigs hædersplads for de, der har haft særlig betydning for landet – her er f.eks. Rousseau, Voltaire, Alexandre Dumas, Pierre og Marie Curie stedt til hvile. Flere af de store kirkegårde blev besøgt - Père Lachaise er en selvfølge her. Katakomberne, som rummer knogler fra mange nedlagte kirkegårde i det indre Paris, havde selskabet heldigvis købt billetter til i forvejen, ellers er køen meget lang. Begravelsesmessen "Funéraire Paris" gav indsigt i, hvordan mange ting fungerer i det franske – hvilket er ret forskelligt fra danske forhold.

**LastByBilen
til "lille"
kørekort**

Kan der gives løfter med Canter? Ja, det kan der.

Fuso Canter med kran. Nu hos Mercedes-Benz.

Vi tør godt give dig et løfte: Hvis du vælger en Canter med kran, så kan du hæve humøret hos dine kunder i byens inderste, kringledede kroge, gårde og baggårde. For Canter er den eneste rigtige "LastByBil", som vi kalder den. Den kan køre om hjørner med andre lastbiler - og kabinen kan være ned til 1,7 m bred. Canter fås også med tippelad og er i øvrigt den første serieproducerede lette hybridlastbil i verden. Hvis du vil have et løft i din forretning, så kan du se, prøve, købe eller lease Canter hos udvalgte Mercedes-Benz forhandlere, der nu også er autoriserede til Fuso.

Robust. Innovativ. Manøvreedygtig.

Fuso Canter. Den eneste rigtige LastByBil.

FUSO

KIRKEGÅRDENE I NORDFRIESLAND

Tekst og foto: Jørn Skov,
tonder-kirkegaard@mail.tele.dk

En lidt større landsby kirkegård, hvis historie kan føres tilbage til 1240. På nordsiden af kirken er der kun få gravsteder tilbage.

I Nordfriesland arbejder den evangelisk lutherske kirke på at skabe et samarbejde omkring driften af 85 kirkegårde.

I Nordfriesland er næsten alle kirkegårde drevet af den evangelisk lutherske kirke. De driver 85 kirkegårde med et samlet areal på ca. 100 ha. I området er der 163.000 indbyggere. Med det nuværende begravelsesmønster, hvor der vælges gravstedstyper, der kræver mindre areal, vil

det halve areal kunne dække behovet. Medvirkende hertil er også muligheden for, at den afdødes aske kan spredes ud over havet.

Kirkegårdenes drift er adskilt fra kirkernes drift, som er baseret på medlemsbidrag. Driften af kirkegårde afspejler dermed de drifts indtægter og supplerende indtægter, der kan opnås.

Parkfriedhof i Niebüll.

I Tyskland har de enkelte delstater ansvaret for en del af den borgernære lovgivning, herunder fastsætter de reglerne for kirkegårdsdriften. I Slesvig Holsten, Niedersachsen og Mecklenburg Vorpommern, er kommunerne forpligtiget til at dække underskuddet på driften af kirkegårdene. I reglerne her, er det ikke fastsat i hvilket omfang kommunerne skal klare denne forpligtigelse. Det er derfor op til, at der indgås en aftale med hver enkelt kommune, hvis borgere bliver begravet på den pågældende kirkegård. Det forudsætter, at kommunerne finder omkostningerne til kirkegårdsdriften rimelig. Kommunerne i Tyskland er generelt mindre end i Danmark, og det betyder at der er 110 kommuner i Nordfriesland, hvilket illustrerer det omfattende administrative arbejde der er, for at få det økonomiske grundlag for kirkegårdsdriften på plads.

I en delstat som Hamborg, hvor der er en række kommunale kirkegårde, ydes der ikke tilskud til drift af de kirkegårde, som drives af de enkelte trossamfund.

Ønsker til den fremtidige struktur

Den evangelisk lutherske kirke i Nordfriesland ønsker fortsat, at varetage driften af kirkegårdene, som en naturlig del af det at være kirke. I kommunerne er der også et

ønske om, at den nuværende struktur for kirkegårdene bevares, og dermed den nærhed til borgerne, som de mange små kirkegårde giver mulighed for. Når kommunernes mening er vigtig, skyldes det deres økonomiske forpligtigelse over for begravelsesvæsenet.

Beliggende i Bredstedt, har den nordfrisiske kirke etableret et administrationscenter for de 65 pastorater, der findes her. Det er blevet etableret som et resultat af et længere forarbejde, der havde til formål at effektivisere administrationen og gennem samarbejdet, at få en stærkere styring af pengeforbruget.

Arbejdet med at samle kirkerne i en organisation, blev ledet af juristen Roger Bodin, med en fortid, hvor han arbejdede med fusioner indenfor forsikringsbranchen. Da han fik opgaven med at samle områdets kirker i en struktur, tog han fat i processen med at indgå de mange aftaler for driften af kirkegårdene med de 110 kommuner. En nødvendig del af dette arbejde er også at se på kirkegårdenes driftsøkonomi. Der er derfor etableret en struktur, som kan rumme alle kirkegårdene. (fig. 1). Administrationen i Bredstedt varetager alle de administrative opgaver, mens der etableres 4 driftsenheder, med udgangspunkt i Gra-

Kirkegården i Rodenäs. Den er et eksempel på en kirke og lille kirkegård i marsken, som er placeret på et værft.

ding, Husum, Bredstedt og Niebüll. Alle kirkegårdene kan blive en del af dette samarbejde.

Hvordan er det gået

I den sydlige del, med udgangspunkt i Grading, er alle 23 kirkegårde i dag en del af samarbejdet. Samarbejdet har medført en reduktion i omkostningerne, og samtidig har den nuværende struktur for kirkegårdene kunnet fastholdes. Det er til glæde for borgerne og naturligvis også for kommunerne, der dermed kan stå inde for, at de kommunalt opkrævede midler anvendes effektivt.

Nu intensiveres arbejdet i de tre andre områder, i etable-

ringen af et fremtidigt samarbejde. I området, hvor Husum er udgangspunktet, er der foreløbig 4 kirkegårde der er tilsluttet, og i området omkring Niebüll, er der seks kirkegårde tilsluttet. I det sidste område omkring Bredstedt er der foreløbig ikke etableret den nødvendige driftsorganisation.

Fremtiden

I den kirkelige organisation er der stor fokus på, at den skitserede struktur bliver gennemført, men da det er frivilligt at tilslutte sig den nye struktur, forventes processen at løbe over de kommende fem til ti år, før den er fuldt implementeret. ■

Lyng Naturgødning ApS

e-muld

**Muld • Spagnum • Barkflis • Træflis
Topdressing • Grus • Granitskærver**

*Levering med lastbil eller afhent selv
Container udlejning*

www.l-n-g.dk

Slangerupvej 16 • 3540 Lyng • 48 18 73 50

- også i bigbags

Træ

- beskæring
- plantning
- fældning
- flytning

rodfresning og rådgivning

Vognmandskørsel

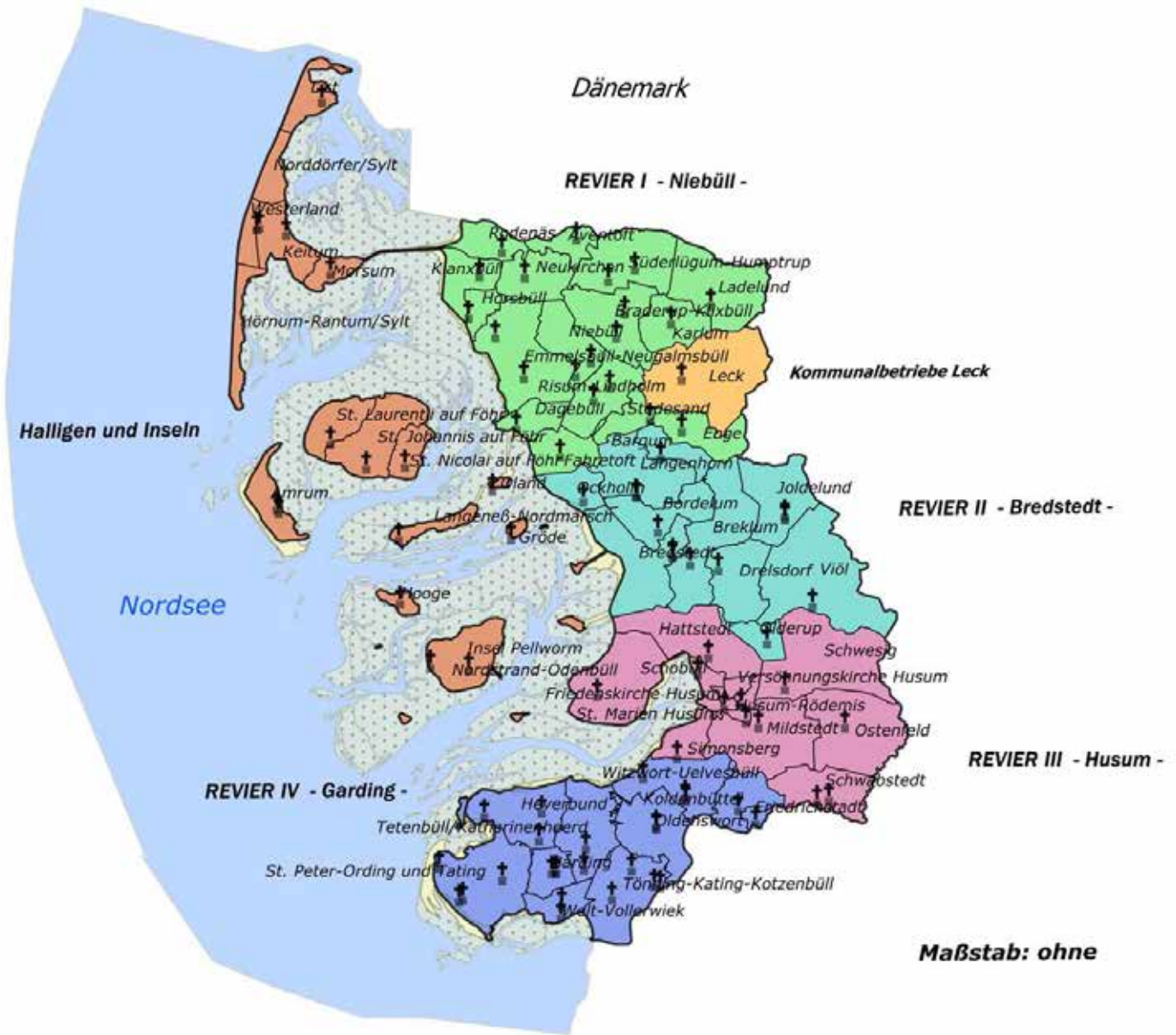

Slåning af naturgræs

KS Tree Care ApS

Ingegårdsvej 11 • 4340 Tølløse
www.ks-treecare.dk
E-mail: ks@ks-treecare.dk

Steen Kristensen Tlf.: 59 18 50 77
Kim Poulsen Tlf.: 43 45 11 90

Deltagelse i samarbejdet er frivilligt. I Grading-området har alle 23 kirkegårde nu tilsluttet sig samarbejdet, mens der endnu ikke er etableret en driftsorganisation i området omkring Bredstedt.

Wad
LANDSKABSARKITEKTER A/S

Udviklingsplaner | Naturkirkegårde Peder Skrams Gade 39
8200 Aarhus N
Udvidelser | Omlægninger og meget mere...
Telefon 86 52 17 77
www.wadlandskab.dk
martina@wadlandskab.dk

Book os til en rådgivningsdag

Digitalt Kirkegårdskort

OPMÅLING I HELE DANMARK

13	123	127	256	260	264
14	124	128	257	261	265
15	125	129	258	262	266
16	126	130	259	263	267

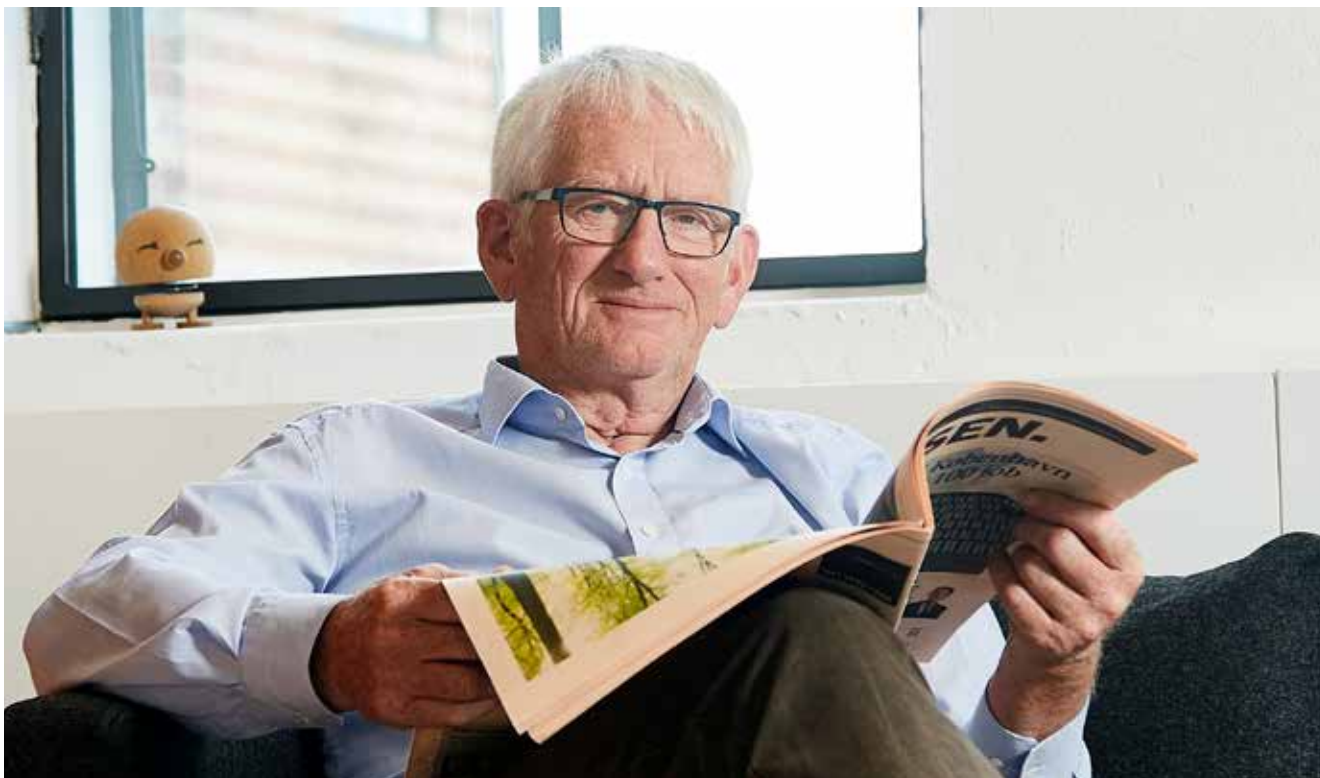
- Opmåling
- Kort
- Plejeplaner
- Rådgivning
- Protokoller
- Afsætning
- Ajourføring
- Nummerering
- 25 års erfaring

Landinspektørcentret A/S
Nygade 46 - 7400 Herning - tlf. 97 12 36 88
herning@lcdk.dk - www.lcdk.dk

GENBRUG AF GRAVSTEN – NY VIRKSOMHED PÅ VEJ

Tekst: Jens Dejgaard Jensen,
jdj@skk.dk

Advokat Børge Jørgensen, Horsens, er bestyrelsesformand i den erhvervsdrivende fond, som overtager Genbrugsgravsten.dk.
Foto: Advokatgruppen

Restone® er navnet på en fond, der overtager aktiviteterne fra Genbrugsgravsten.dk.

Stenhuggermester Filip Møller, Horsens, har i flere år været en af drivkræfterne bag et koncept til genbrug af gravsten fra sløjfede gravsteder. Flertallet af de sten hans forretning sælger, er genbrugte gravsten, markeret med en lille mønt. "Genbrug er i tidens ånd, det mærker jeg tydeligt hos mine kunder", fortæller Filip Møller.

Imidlertid har gruppen bag Genbrugsgravsten.dk erkendt, at der er behov for at styrke aktiviteterne – og måden det skal gøres på, er at oprette en erhvervsdrivende fond, fortæller advokat Børge Jørgensen, som er bestyrelsesformand for fonden. Bestyrelsen består – indtil videre – i øvrigt af Ole Simonsen, fhv. direktør for Stofa, og Kjeld Søndergaard, som har stor erfaring med social-økonomiske virksomheder.

Visionen er, at fonden driver en social-økonomisk virksomhed, hvor råvaren er gravsten fra sløjfede gravsteder. Og denne virksomhed med et social-økonomisk og non-profit formål, skal have et tæt samarbejde med jobcentre og andre instanser, der har at gøre med borgere i udkanten af arbejdsmarkedet. Filips Sten- og Billedhuggeri har i forvejen mange gode erfaringer i arbejdet med svage og udsatte unge, disse erfaringer skal der bygges videre på. ”Vi er sikre på, at en virksomhed som lader brugte gravsten genopstå som nye gravsten, klar til at dekorere og sætte navn på, giver et antal arbejdspladser, der kan kvalificere unge med problemer af forskellig art til et normalt job”, udtaler Filip Møller.

Produkterne, som skal sælges videre til stenhuggerier, bliver bl.a. gravsten, som er klar til at dekorere og skrive navne på.

Foreløbig har fonden en kapital på 300.000 kr., men søger flere investorer – og sponsorer. Og fondens bestyrelse – som endnu ikke er fuldtallig – har et stort arbejde foran sig med at opbygge den nye virksomhed. Bestyrelsesformand Børge Jørgensen understreger, at Restone overtager nogle aktiviteter efter Genbrugsgravsten.dk, men er i øvrigt helt uafhængig af tidligere ejere.

Hvis du er interesseret i at vide mere om Restone, kan en uddybende beskrivelse rekvireres hos bestyrelsesformand Børge Jørgensen, brj@advokatgruppen.dk ■

Svend Andersen

Plantefokus

Professionel træ- og planterådgivning

- Beskæringskursus, egne træer
- Gennemgang af træer, indsatsbehov

Tlf.: 30 32 72 33
www.plantefokus.dk

KATO-IHI minigravere

Salg - service - reservedele

KATO IHI

Japansk kvalitet

KATO-IHI 12VXE

- 1260 kg
- Motor 13 HK
- Udskydelige bæltter 870/1130 mm

Servo Control joystick

Vagn Hansen · mobil 23678844 (Syddjylland)

Brian Sandfeld · mobil 24814488 (resten af Danmark)

Brdr. Holst Sørensen A/S · tlf. 76884400 · www.bhsribe.dk

HVORNÅR HAR DU SIDST BEGRAVET I ET MURET GRAVKAMMER?

Tekst og foto: Jens Dejgaard Jensen,
j dj@skk.dk

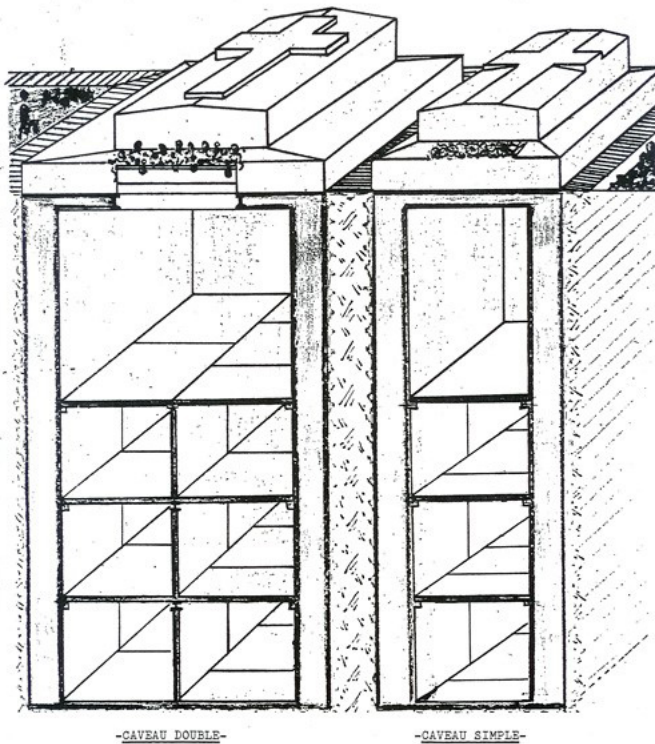

Mureren og hans makker nede i gravkammeret er afhængige af den langtrækkende kran – pladsen er hårdt udnyttet på Père Lachaise kirkegården i Paris.

Svaret fra dansk kirkegårdspersonale vil formentlig være: aldrig. I Frankrig er murede gravkamre normale – og de muliggør mange begravelser på et begrænset areal. Og gravkammeret sikrer, at de overjordiske gravminder står stabilt i mange år.

Det er tilladt at benytte murede gravkamre til kistebe-

gravelse i Danmark. Det fremgår af cirkulære nr. 220 af 1. december 1975 om begravelse og ligbrænding: ”Kister kan kun anbringes i gravkamre på kirkegårde og andre begravelsespladser, såfremt dette er tilladt efter bestemmelserne i kirkegårdens eller begravelsespladsens vedtægt og ikke er i strid med den stedlige sundhedsvedtægt eller andre bestemmelser. Med hensyn til indretning og benyt-

telse af gravkamre gælder i øvrigt forskrifterne i kirke- og undervisningsministeriets cirkulære af 15. maj 1914". Så hvis kirkegårdsbestyrelsen og provstiudvalget ellers kan blive enige om at tillade murede gravkamre i din lokale kirkegårdsvedtægt, så er du kommet langt.

I Frankrig er murede gravkamre helt normalt. Når man færdes på en af de store kirkegårde i Paris, kan man meget let opleve et murersjak, som arbejder med et gravkammer. Gravkamrene består af støbte betonelementer, og der kan opføres et underjordisk kompleks med mange kistepladser på et meget lille areal.

Udfordringen, så vidt Kirkegårdens udsendte kan bedømme, må være at håndtere de tunge elementer på steder, hvor der kan være lang afstand til bæredygtige veje. ■

I et gravsted med to kistepladser kan der begraves mange kister. Det er kun et spørgsmål om hvor mange betonelementer der benyttes.

Denne kran med lille sporvidde og meget lang arm er set på begravelsesmessen Funéraire Paris – egnet til tunge løft, hvor der er for lidt plads.

EN OMPLANTET NORDJYDE TAKKER AF!

Den 15. december var der afskedsreception for Tommy Christensen i sognegården ved Fredens Kirke i Svendborg.

Tommy Christensen, der har været kirkegårdsleder ved Svendborg Kirkegårde og Krematorium siden 1996, har valgt at gå på pension.

Tommy og familien flyttede fra Himmerland til Fyn, da Tommy i 1993 fik jobbet som Slotsgartner ved Egeskov Slot. Familien slog rødder i den gode fynske muld - og da det blev tid til nye udfordringer for Tommy, måtte de findes i det fynske. Og efter en lille omvej, blev det som Kirkegårdsleder ved Svendborg Kirkegårde og Krematorium.

Tommy Christensen har gennem mange år været en del af Danske Krematoriernes Landsforening. De sidste mange år som en del af bestyrelsen.

Tommy er kendt blandt krematoriernes medarbejdere, da det er Tommy - der sammen med Erik fra Århus - har været tilstede ved de kurser, der har været afholdt for krematoriepersonalet de sidste mange år.

Krematoriekurset kan være tørt stof, men som nogen måske ved, har Tommy et stort netværk (det udvides hver gang han taler med folk) - og ved at trække på det, er brandslukningsøvelsen blevet særdeles autentisk. Nu er det ikke længere en teoretisk gennemgang, men en praktisk øvelse, hvor brandvæsenet på Fyn rykker ud med sirene og brandfolk i slukningsudstyr med røgmasker, økser m.m.

Det med at blive plantet om, er ikke kun gået ud

Tommys engagement og smittende gode humør vil blive savnet blandt kollegerne i FDK og DKL.

'Hold nu kæft'...

Medarbejderne ved Svendborg Kirkegårde havde lavet en kærlig afskedshilsen til Tommy; bl.a. med et resumé af Tommys fortrukne udtryk. Foto: Jesper Ishøj Christensen, Svendborg Kirkegårde.

Medarbejderne havde også lavet en fin kalender, der måned for måned illustrerede årets gang på en kirkegård, også i den regnfulde tid ☺

over ham selv og familien; det er også sket for utallige stauder, der har været under Tommys administration på Svendborg Kirkegårde. Kirkegårdene i Svendborg er smukke, blomstrende og frodige, og mange kender Tommy som forfatter til det førhen faste indslag her i bladet; 'En god staude til kirkegården', hvor Tommy har delt ud af sin mangeårige erfaring med brugen af stauder. Tommy har været med i 'Kirkegårdens' redaktion siden 2011, og hans mange herlige beskrivelser af gode stauder, er blevet samlet i en lille bog.

Mange kender også Tommy som et fast indslag i festmiddagen ved FDK's og DKL's årsmøder, hvor han som toastmaster har styret slagets gang med en uforstyrret nordjysk ro, lune og humor.

Tommy tilhører en årgang hvor arbejdet skal gøres, hvor der skal være tid til en hyggelig snak, og hvor en aftale er en aftale. Når Tommy påtager sig en opgave bliver den ført til dørs. Det har været en fornøjelse at være en del af hans engagement og smittende gode humør.

Nu har Tommy så fået en ny stilling: "Senior civis tempus plenae" (pensionist på fuld tid).

Han skal nu nyde den 3. alder på sin båd, med familien og et par tillidsposter i DKL og FDK. For Tommy har sagt ja til at ville være med i DKL's kursusudvalg og at fortsætte i 'Kirkegårdens' redaktion. ■

OPLIVENDE AT HØRE FOLK INTERESSERE SIG FOR KIRKEGÅRDEN

Af Tilde Tvedt, tit@ign.ku.dk
kommunikationsmedarbejder, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning

Dialog med brugerne kan være med til at synliggøre kirkegårdens værdier og fastholde det lokale engagement. Der er erfaringer at trække på fra tilsvarende processer for andre områder. Her et borgermøde på Mors om udvikling af landsbyen Karby. Foto: Kamilla Hansen Møller

Inddragelse af brugerne bliver mere og mere aktuelt, fordi mange kirkegårde står over for store ændringer. Derfor er samspillet med brugerne også temaet for årets kirkegårdskonference. I Erritsø Sogn var et borgermøde med til at forankre planerne om at omlægge den gamle kirkegård.

Lige uden for Fredericia ligger Erritsø Sogn med godt 4.000 indbyggere. En landsbykirke i røde sten med tilhørende kirkegård er centrum. Kirkegården betjener også Lyng Sogn med 5.400 indbyggere. I dag er der 40-50 døde årligt i de to sogne, men tallet forventes at stige til ca. 70 over de kommende 20 år. En ny kirkegård var under overvejelse, men man valgte i stedet

Erritsø Sogn skaber plads til flere ved at omlægge den gamle kirkegård. Gravstederne er i dag for korte, og gangene så smalle, at man ikke kan komme til med maskiner. Planerne blev præsenteret på et borgermøde, der var med til at gøre ændringerne kendt i en bredere kreds. Foto: Tilde Tvedt

at give plads til flere ved at omlægge den gamle kirkegård. Gravstederne er for korte til nutidens kister, og gangene så smalle, at man ikke kan komme til med maskiner.

Planlagt åbenhed

Menighedsrådet gik i gang med projektet sammen med

Henning Looft fra moos+looft landskabsarkitekter og overvejede nøje, hvornår planerne skulle ud til offentlig diskussion, fortæller formand Jørn Lauridsen. "Vi er valgt til at repræsentere sognet, og derfor var det holdningen, at det var os, der skulle lave et forslag, før vi inddrog borgerne. Hvis vi gik ud for tidligt, ville vi måske risikere, at diskussionen om kirkegården flyt-

tede ud i de lokale medier og gled os af hænde.” Da forslaget var nogenlunde færdigt, blev det præsenteret i kirkebladet. Derefter var provstiudvalget inde over med kritiske spørgsmål, som førte til nogle justeringer. Og så blev alle interesserede borgere inviteret til orienteringsmøde.

Henning Looft fortæller, at tegnestuen altid opfordrer til brugerinddragelse og åben kommunikation om kirkegården. Det kan f.eks. være rundvisninger, indlæg i lokalpressen og kontakt til journalister, når der er nyt. Og det er der, når store planer går i gang. ”Den lokale kirkegård er jo ikke et tilfældigt sted, så det er vigtigt, at brugere, naboer, foreninger, skoler og andre lokale kender den. Som regel bliver der nikked til vores opfordring i menighedsrådet, men jeg ved ikke, hvor meget de følger den. Det burde de, for så får folk en bedre forståelse af kirkegården,” siger Henning Looft.

En positiv dialog

Borgermødet om Erritsø Kirkegård løb af stablen den 16. maj 2017. Kirkebladet annoncerede mødet i god tid, og så allierede menighedsrådet sig med Fredericia Dagblad. Forslaget til nyindretning af kirkegården blev både vist her og i den lokale ugeavis – som appetitvækker. 30 mennesker mødte op i Sognehuset på dagen, og det var ifølge Jørn Lauridsen lidt skuffende. ”Måske synes dem med den mest perifere interesse, at de allerede vidste nok fra avisen,” vurderer Jørn Lauridsen.

Til gengæld blev det en meget positiv dialog. Formanden fortalte om baggrunden for forslaget og de fremtidige kirkegårdsbehov, og Henning Looft præsenterede selve projektet på vegne af menighedsrådet. Kirkegårdsleder Lene Petersen bidrog med sine erfaringer fra den daglige drift. Derefter var ordet frit. Deltagerne stillede en del spørgsmål til detaljer, f.eks. om valget af træarter, og landskabsarkitekten forklarede. ”Ja, nu forstår vi, hvorfor I har valgt sådan og sådan” var den typiske reaktion. ”Generelt var der opbakning til forslaget, og vi fik som menighedsråd en klar fornemmelse af, at vi roligt kunne gå videre,” fortæller Jørn Lauridsen.

Gør kirkegården kendt

På Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning forsker Natalie Gulsrud i borgerinddragelse i forhold til grønne områder. Hun vurderer, at inddragelse kan have stor værdi for kirkegårdene. ”Det handler ikke

kun om at få input. Processen er også med til at synliggøre kirkegårdens værdier og fastholde det lokale engagement. Det kommer ikke af sig selv.” Hun foreslår at kæde inddragelsen sammen med dagsordner, der er i samfundet i forvejen. ”Lige nu er der f.eks. fokus på sorgarbejde, og det kan man måske udnytte til at skabe interesse for kirkegårdens tilbud.”

Nye funktioner kan gøre det ekstra vigtigt at være i kontakt med en bredere kreds. ”Vi mangler plads i byerne og har samtidig brug for mere grønt. Her kan kirkegårdene få en ny rolle, der kræver mere kontakt med brugerne,” siger Natalie Gulsrud. I tilrettelæggelsen af brugerinddragelsen er det altid en god idé først at gøre sig klart, hvor man selv vil henad, akkurat som Erritsø Menighedsråd gjorde det. Så har man et grundlag at arbejde ud fra. ”Og så skal man være forberedt på, at brugerne kan have behov og ønsker, der går på tværs af ens planer, og tænke over, hvordan man så får dem med på en god måde,” fremhæver Natalie Gulsrud.

Vil gøre det igen

I Erritsø er projekteringen af omlægningen færdig, og i januar blev arbejdet sendt i udbud. Menighedsrådet er tilfreds med processen. ”Det var fantastisk oplivende at høre folk interessere sig for kirkegården,” konstaterer Jørn Lauridsen. Han kan godt forestille sig, at man vil gøre noget lignende en anden gang. ”Det kommer lidt an på, hvad det drejer sig om. En udvidelse af sognegården vil vi måske kun tage op på det årlige kirkemøde, fordi det primært vedrører de aktive i sognet. Men kirkegården er jo for alle, så her kan der være behov for at gå bredere ud.”

Mere om brugerne

Hør mere om samspillet med brugerne på Kirkegårdskonferencen den 8. marts: Hvordan oplever de kirkegården, og hvordan kommer vi dem bedst i møde. Desuden kan du blive klogere på græs og gravminder og møde B.S. Christiansen, der har en aktiv og handlekraftig tilgang til alle livets forhold inkl. døden. Program og tilmelding på www.ign.ku.dk/kirkegaard. Konferencen arrangeres af Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning på Københavns Universitet i samarbejde med Foreningen af Danske Kirkegårdsledere, Forbundet af Kirke- og Kirkegårdsansatte og Landsforeningen af Menighedsråd. ■

SAML-SELV-KISTE

IKEA's saml-selv-kiste er så vidt vides kun en joke – men nogle dage efter IKEA's grundlægger, Ivar Kamprads død, kunne man på www.newsthumb.com læse at begravelsen var udsat på ubestemt tid, fordi familien havde svært ved at samle kisten. Humor er en herlig ting – også inden for vores branche.

Redaktionen har fået lov til at gengive Jens Julius' herlige tegning fra Horsens Folkeblad. ■

Transportere el – benzin – diesel
250 – 1200 kg lasteevne

Vacuumsuger flere modeller

NICODAN

Nicodan Teknik Aps Lysemosen 25, DK – 8600 Silkeborg
Tlf 8757 2055 www.nicodan.dk info@nicodan.dk

Professionel rod-, stød- og stubfræsning gennem 34 år

Hækfræsning

er et af vore mest efterspurgte fræseprodukter når man skånsomt og effektivt vil fjerne rødderne fra et vildvokset buskads eller en gammel hæk.

Hasselholm AB - Box 263 - SE-441 25 Alingsås
Tel. +46 (0)322-502 90 Fax +46 (0)322-551 80 -
www.hasselholm.se - info@hasselholm.se
Vort gratisnummer: 80 88 12 16

KREMERINGSTALLET STIGER VOLDSOMT I FRANKRIG

Tekst og foto: Jens Dejgaard Jensen,
j dj@skk.dk

Fællesplænen, eller "Jardin de Souvenir", på Père Lachaise kirkegården, Paris. Asken lægges ud i striber i græsset.

Indtil 1962 var den katolske kirke modstander af kremering. Men især siden årtusindskiftet har holdningen til kremering ændret sig i Frankrig. Mere end halvdelen af de ca. 200 franske krematorier er opført siden år 2000.

Når man færdes på kirkegårdene i Paris, er indtrykket, at her begraver man kister . . . det er heller ikke forkert, for i 2016 blev kun 36,45% af landets døde kremeret. Men tal-

let stiger hastigt, det er mere end fordoblet siden år 2000. I 2016 blev der kremeret 213.951 personer i Frankrig.

Sammenlignet med danske kremeringstal er det godt 1000 kremeringer pr. krematorium – I Danmark er tallet noget højere. Men den store vækst i kremeringstallet retfærdiggør givetvis noget overkapacitet.

Kilde: magasinet Crémation, oktober 2017. ■

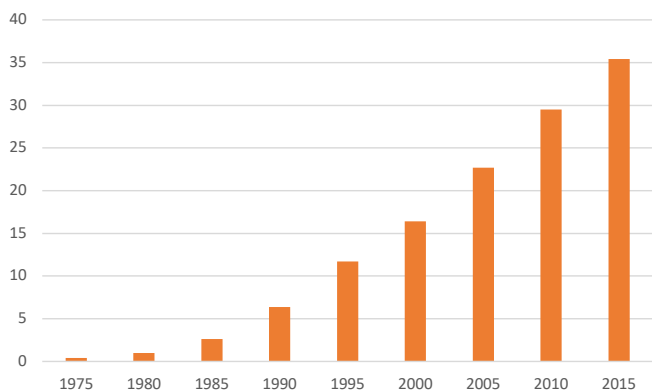
Père Lachaise kirkegårdens kolumbarium er stort – det ligger sammesteds som Frankrigs ældste krematorium fra 1878.

På begravelsesmessen Funéraire Paris fandtes urner i mangfoldige former og materialer.

% Kremeringer 1975-2015

Udviklingen i kremeringer 1975-2015, hele Frankrig.

Vi er dem med det brede sortiment

- Buske, træer, stedsegrønne samt hække
- Rhododendron og surbundsplanter
- Roser, stauder, græsser og bunddække

Vejenbrød Planteskole A/S
 Vejenbrødvej 25 - 2980 Kokkedal - Tlf. 48 28 01 77
 www.vp-as.dk - salg@vp-as.dk

Grillo®

FX 20 Zero Turning

Nyeste frontmonterede Zero Turning klipper. Hurtigt skift fra bioklip til bagudkast.

Grillo FD 450

FD450 med 113 cm. frontmonteret klippe-bord, 450 liters opsamler. Leveres med højtip.

agrinova
GARDEN EQUIPMENT

Professionelle løvsugere og vertikalskærere

Se hele vort store program på www.kiba.dk

KIBA
PARKMASKINER

Skolevej 30 · 8960 Randers SØ
 Tlf. 70 25 00 20 · info@kiba.dk

Danmarks eneste katafalk, der trækker og styrer på alle fire hjul!

Kampagne pris 49.500,- ekskl. moms

Ved oprettelse af serviceaftale* og ekskl. fragt

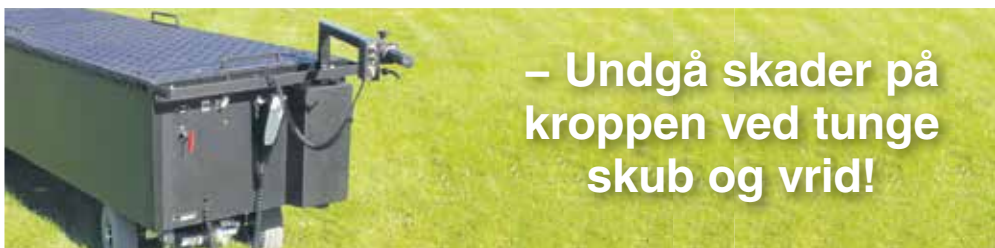
Katafalken er:

- 4-hjuls styret
 - drejer på begge aksler
- Enkel og ergonomisk
- Nem at betjene
- Let at styre
- Økonomisk i drift
- Støjsvag
- Miljøvenlig

Katafalken har:

- 4 hjuls træk
- Kraftige el-motorer
- Hæve/sænke funktion på kasse og ruller 400 kg.
- Lille venderadius
- Bakfunktion
- Manuel frikobling
- Aftageligt justerbart håndtag
- Grå lufthjul

– Undgå skader på kroppen ved tunge skub og vrid!

Vi tilbyder også finansiering

OBS - Vi påsætter også motor på de fleste manuelle hjælpemidler. I skal være velkomne til at ringe og forhøre jer, om UB-let's muligheder med jeres eksisterende rulleudstyr.

*Årlig pris for komplet gennemgang af katafalken 1.995 kr. ekskl. moms.

Kampagnen gælder fra 1.1.2018 til 31.3.2018.

UB-let
Danmark

KURSUSTILBUD: LEDERUDDANNELSE FOR KIRKEGÅRDS- LEDERE OG ADMINISTRATIONSCHEFER

Oversigt:

Modul 1: Ledelse og det personlige lederskab
13. - 15. marts 2018 på Vissenbjerg Storkro.

Modul 2: Lederen og medarbejderne
2. - 4. oktober 2018 på Best Western Hotel i Svendborg.

Modul 3: Lederen som forhandler og konfliktløser
5. - 7. marts 2019 på Best Western Hotel i Svendborg.

Modul 4: Personalejura, forvaltning og økonomistyring
7. - 9. oktober 2019 på Best Western Hotel i Svendborg.

Tilmelding

Ønsker du at tilmelde dig et kursus eller har du spørgsmål, kan du kontakte FDK's kursusledere på kursus@danskekirkegaarde.dk, eller på telefon: Uffe Strandberg Larsen, 30 78 79 50 eller Tommy Nilsson, 21 77 14 72.

Der er nu sat dato på de lederkurser, FDK afholder i 2018 og 2019. Fra april 2018 vil FDK's kurser blive afholdt på Best Western Hotel i Svendborg.

Formålet med lederuddannelsen er at styrke kirkegårdslederens ledelsesfaglighed. Det betyder at lederen kan udøve ledelse på en effektiv og professionel måde i overensstemmelse med den kirkelige struktur og ledelsesopgavens mange facetter. Det gælder fra den daglige ledelse af opgaver og medarbejdere, til den grundlæggende viden om personaleforhold og økonomi og til det mere strategiske og personlige lederskab.

Uddannelsen falder i fire moduler, som kan tages enkeltvis og i vilkårlig rækkefølge. Danmarks Forvaltningshøjskole, Professionshøjskolen Metropol udsteder i samarbejde med Foreningen af Kirkegårdsledere et kursusbevis efter hvert modul. Modul 4 kan med fordel også søges af medarbejdere der arbejder med personaleforhold samt økonomistyringsopgaver.

Lederuddannelsens fire moduler:

Modul 1: Ledelse og det personlige lederskab

Udbytte

Modulet giver lederen mulighed for at udvikle egen lederrolle og få indsigt i sin personlige og fortrukne lederstil. Herunder vil lederen få indsigt i de muligheder og dilemmaer, der er indenfor eget lederskab, opgaveudvikling og arbejdsplads. På modulet vil kirkegårdslederen få viden om ledelse og en række ledelsesredskaber, som kan optimere det daglige arbejde som leder. Hertil kommer at kirkegårdslederen får mulighed for at sætte fokus på egne ledelsesmæssige problemstillinger og sætte sig konkrete ledelsesfaglige mål.

Indhold

- Hvad er ledelse? - 360 grader rundt om ledelse
- Hvad er god ledelse?
- Grundlæggende ledelsesredskaber
- Mine lederroller og personlige lederstil

- Personlig effektivitet; prioritering af tid og opgaver
- Udvikling af arbejdspladsen og opgaven
- Afklaring af ledelsesfaglige mål

Undervisningsform

Ud over oplæg om en lang række ledelsesmæssige emner er undervisningen bygget op om deltagerens egen indsats i diskussioner, tests, øvelser, træning, sparring, og samtaler.

Tid og sted

Kurset afvikles på 3 internat dage kl. 9.00 – 18.00. (i alt 37 timers undervisning inkl. forberedelse). Kurset afholdes på Vissenbjerg Storkro. Deltagerantal max 16 personer

Pris

11.400 kr. for medlemmer og 11.900 kr. for ikke medlemmer.

Dato

Udbydes 13. - 15. marts 2018.

Modul 2: Lederen og medarbejderne

Udbytte

Modulet giver dels kirkegårdslederne indsigt i og forståelse for en række psykologiske mekanismer, der er i aktion i samspillet leder-medarbejder og medarbejder-medarbejder. Modulet giver desuden kirkegårdslederne forståelse for og træning i en række teknikker, der finder naturlig anvendelse indenfor personaleledelse i dag. Teknikker og metoder, der på forskellig måde har til formål at forbedre samarbejde og kommunikation, højne arbejdsglæde og trivsel og dermed også sænke sygefraværet. Endelig giver modulet den enkelte deltager lejlighed til at revurdere sin egen forståelse af b.la. sprogbrug, tilbagemeldinger, kommunikationsstil og praktisk daglig ledelse.

Indhold

- Egne og andres reaktioner
- Værdier og overbevisninger
- Motivation og arbejdsglæde
- Situationsbestemt ledelse
- Kommunikation og samarbejde
- Forudsætninger for det gode samarbejde
- Den værdsættende samtale • Team og teambuilding
- Praktisk teambuilding
- Coaching og ledelse
- MUS og medarbejderudvikling

Undervisningsform

Formen vil være en blanding af teorioplæg, refleksioner og praktiske øvelser, hvor de forskellige teknikker trænes.

Tid og sted

Kurset afvikles på 3 internat dage kl. 09.00 – 18.00. (i alt 37 timers undervisning inkl. forberedelse). Kurset afholdes på Best Western Hotel i Svendborg. Deltagerantal max 16 personer.

Pris

11.400 kr. for medlemmer og 11.900 kr. for ikke medlemmer.

Dato

Udbydes 2.-4. oktober 2018.

Modul 3: Lederen som forhandler og konfliktløser

Udbytte

Modulet giver kirkegårdslederne konkrete redskaber til at kunne indtræde i rollen som forhandler og konfliktløser i sin daglige ledelse. Modulet vil dels øge kirkegårdslederens viden om konflikthåndtering og forhandling og dels udvikle lederes evne til at komme godt igennem, hvad der kan være vanskelige og krævende ledelsesmæssige situationer.

Indhold

- Hvad er konflikter?
- Forskellige typer konflikter
- Ledelse, roller og konflikter
- Ledelse og forebyggelse af konflikter
- Konstruktiv konflikthåndtering og mægling
- Hvad er forhandling?
- Faser i forhandling
- God kommunikation i forhandling
- Nyttens af forberedelse
- Fem forhandlingsstile
- Personlig stil i forhandling

Undervisningsform

Formen vil være en blanding af oplæg, refleksioner og praktiske øvelser i at forhandle og håndtere konflikter. Der arbejdes med konkrete cases.

Tid og sted

Kurset afvikles på 3 internat dage kl. 09.00 – 18.00. Kurset afholdes på Best Western Hotel i Svendborg. Deltagerantal max 16 personer.

Pris

11.400 kr. for medlemmer og 11.900 kr. for ikke medlemmer.

Dato

Udbydes 5.-7. marts 2019.

Modul 4: Personalejura, forvaltning og økonomistyring

Udbytte

Deltagerne får helhedskendskab til de væsentlige lovgivninger, der regulerer ansættelsesforhold i den offentlige sektor, den forvaltningsmæssige ramme og de økonomiske styringsrammer og redskaber.

Personalejura

- Den kirkelige struktur og jura
- Tjenestemandsløven
- Funktionærreglerne
- 3F og HK-overenskomst – at læse og forstå
- Personalestyrelsen – som sparringspartner
- PAV som redskab
- Sygdom, barsel, omsorgsdage og andet fravær
- Ferieloven, særlige feriedage, G-dage
- Forvaltningsret

Forvaltningsret

- Habilitet
- Partshøring
- Partshøring og begrundelser
- Aktindsigt
- Spørgsmål om saglige hensyn ved skønsudøvelse på

personaleområdet

Underviser: Advokat Lone Hamborg

Økonomi

- Generel regnskabsforståelse / Regnskab og budgetter
- Konteringsplan
- Takstberegning
- Lønregnskab
- Momsregler
- 5 % midler
- Ressourcestyring
- Legater
- Lån i stiftsmidlerne

Tid og sted

Kurset afvikles på 3 internat dage kl. 09.00 – 18.00. Kurset afholdes på Best Western Hotel i Svendborg. Deltagerantal max 18 personer.

Pris

11.400 kr. for medlemmer og 11.900 kr. for ikke medlemmer.

Dato

Udbydes 7. - 9. oktober 2019. ■

ELTOR SHARP EL-TRUCK - LYDLØS OG MILJØVENLIG

ELTOR Sharp er produceret målrettet til kirkegården. Eltor Sharp er en stærk og kompakt el-truck til en budgetvenlig pris. Eltor Sharp er med sin lydløse og elegante kørsel velegnet til kirkegårdens snævre og lange gange. Maskinen er nem at betjene, og har et højt sikkerhedsniveau.

- Udviklet og produceret i Danmark
- Vedligeholdelsesfrie batterier
- Stort tilbehørsprogram
- Laster op til 750 kg.
- 2 kørehastigheder
- Lille venderadius

RING FOR UFORPLIGTENDE DEMONSTRATION

DanSand

RING 96 56 41 00

Alle priser er eks. moms og fragt. Forbehold for trykfejl & prisstigninger.

DSN AS
N.A. JENSENSVEJ 1,
TORNBY
9850 HIRTSHALS
WWW.DANSAND.COM

ANNESTAUSHOLM
Landskabsarkitekter

Skovafsnit på kirkegård

Kirkegårde
- Helhedsplaner, udviklingsplaner og driftsplaner

Kontakt os for en uforpligtende samtale

www.annestausholm.dk
Tlf. 46 40 27 71 - afs@annestausholm.dk

Ole Rømers Vej 1 B-C • 9870 Sindal • www.norcar.com • tlf. 9621 9020

755xc - a6020 - a6026 - a6226 - a7236 - a7545

MINILÆSSERE

Stabilitet

Service venlig

Ergonomisk

Knækstyret maskine med ekstrem snæver vende radius, konstrueret med henblik på god ergonomi og med førerens sikkerhed i højsæde, og nem betjening. Vores maskiner overholder alle gængse stillede sikkerheds krav, og mere til.

Norcar har 50 års erfaring i produktion af maskiner og anvender kun de bedste komponenter. Norcar kan tilbyde et stort redskabs program.

KONTAKT OS FOR EN UFORPLIGTENDE DEMO HOS JER.

NY I ARBEJDSMILJØGRUPPEN?

Kom godt i gang med Folkekirkens Arbejdsmiljøuddannelse

Læs mere
på
menighedsraad.dk

Glade medarbejdere leverer et bedre stykke arbejde. Og du er valgt til at være med til at sikre, at arbejdsmiljøet er godt i din kirke. Men hvordan griber man den opgave an? Det kan du lære på Folkekirkens Arbejdsmiljøuddannelse.

Du får:

- Overblik over arbejdsmiljøopgaverne
- Viden, metoder og konkrete værktøjer, der sætter arbejdet i system
- En erfaren underviser med stor indsigt i folkekirkens særlige udfordringer
- Mulighed for at udveksle erfaringer med dine medkursister, som er menighedsrådsmedlemmer, præster og medarbejdere i folkekirken.

Landsforeningen udbyder uddannelsen på vegne af Folkekirkens Arbejdsmiljøråd.

Læs mere og tilmeld dig på menighedsraad.dk/kurser.

“ Meget kompetent underviser, der er rigtig god til at inddrage kursisternes erfaringer.

PETER DUE, GARTNERMEDARBEJDER

“ Rigtig god og inspirerende undervisning – også med plads til en god historie eller beretning fra ”det virkelige liv”.

ANNE-MARGRETHE NØRHOLT, ADMINISTRATIV KOORDINATOR

LANDSFORENINGEN
AF MENIGHEDSRÅD

KURSUSTILBUD:

STRESSHÅNDTERING OG POSITIV PSYKOLOGI

Praktiske oplysninger:

Tid og sted:

Den 23. april 2018 kl. 12.00 - den 25. april 2018 kl. 12.30
(inkl. frokost)
Best Western Plus Hotel Svendborg
Centrumpladsen 1, 5700 Svendborg

Kursusledere

Kirkegårdsleder Uffe Strandberg Larsen, Taastrup Nykirke
Kirkegårdsleder Tommy Nilsson, Herstedvester Kirke

Pris for deltagelse

Kr. 8.200,-
Prisen er inkl. moms
Tilmelding er bindende. Der kan foretages afmelding mod betaling af afmeldingsgebyr kr. 500,00 indtil 6 uger før kursets første dag. Herefter betales den fulde pris.

Tilmelding - inden den 9. marts - 2018

Ønsker du at tilmelde dig kurset eller har du spørgsmål, så kan du kontakte vores kursusledere på kursus@danskekirkegaarde.dk eller på telefon: Uffe Strandberg Larsen 30 78 79 50, Tommy Nilsson 21 77 14 72.

Se mere

på FDK's hjemmeside: www.danskekirkegaarde.dk

FDK afholder kurset "Stresshåndtering og positiv psykologi" i dagene 23. - 25. april 2018 i nye og gode kursus faciliteter på Hotel Svendborg.

Underviser er konsulent og coach Anni Kirk.
Kurset henvender sig bredt til samtlige branche områder.
I løbet af de 3 undervisningsdage, vil følgende emner blive behandlet:

Dag 1

Præsentation af program, instruktør og deltagere

Formål med kurset - herunder arbejdsform

Introduktion til stress

- Hvad er stress?
- Symptomer på stress
- Hvornår er stress farligt?
- Hvordan undgår vi stress – og hvad kan vi helt konkret gøre, når vi føler os stressede og gerne vil have overskud i stedet?
- Hvad skal der til for at vi får balance i livet?

Stress på arbejdspladsen

- Hvilke faktorer skaber stress på arbejdspladsen – og

hvad kan man som leder gøre for at skabe et godt arbejdsmiljø

- Lederens rolle når en medarbejder er stresset

Refleksion over situationen på egen arbejdsplads

Dag 2

Godmorgen – refleksion, spørgsmål og tanker i.f.t. dag 1
Eksempel på meditation

Prioritering og planlægning

- Lær at kende forskel på haster og vigtigt
- Dags- og ugeplan
- Liste over opgaver – hvordan
- Forventningsafstemning

Diverse værktøjer til at forebygge og afhjælpe stress

- Fra reaktiv til proaktiv
- Få styr på tankerne
- Ikke at have tid eller ikke at tage tid
- Når du siger ja, siger du samtidig nej
- ”Pyt”, ”jeg skal lige”, ”plejer”

Overvejelser over eget stressniveau samt evt. handleplan

Introduktion til Positiv Psykologi

- Historie og ophavsmand
- Hvad er Positiv Psykologi
- Positiv Psykologi contra traditionel Psykologi
- Hvad kan vi bruge det til

Fem elementer i trivsel/lykke

- Positive emotioner
- Engagement
- Mening
- Præstation
- Relationer

Fokus på positive emotioner – det behagelige liv

- Taknemmelighed
- Venlighed
- Sammenhængen mellem tanker, følelser og adfærd

Fokus på engagement - det engagerede liv

- Styrker og vigtigheden af at bruge sine styrker

Arbejde med styrkekort samt resultat af test

Dag 3

Godmorgen – refleksion

Eksempel på meditation

Arbejdet med styrker fortsættes

Flow – hvorfor er det vigtigt, og hvordan opnår vi det?

Fokus på mening – det meningsfulde liv

- Mening i livet – mening i arbejdslivet
- Hvordan kan jeg som leder hjælpe medarbejdere til at finde frem til deres motivation/indre drivkraft i.f.m. stress, udbrændthed m.v.

Stressrelateret vækst

- Hvad skal der til, for at vi udvikler os og bliver stærkere af modgang?

Positiv psykologi på arbejdspladsen

Personlig plan og indsatsområder

Evaluerings og afslutning ■

www.vmloader.dk | 9744 1700 | 6161 6942

Vinderup Maskiner A/S

Kontakt en VM Loader forhandler i dit nærområde

Vinderup & Nykøbing | Vinderup Maskiner | 9744 1700 | 6161 6942

Sønderborg | Sønderborg Skov - park & have | 7443 4050

Varde | Varde Have og Skovmaskiner | 8615 6302

Køge | Minitraktorgården Køge | 5599 3737

Næstved | Minitraktorgården | 5572 5376

Hornslet | Elite Service | 7521 0940

Besøg www.vmloader.dk og se det fulde produktprogram

1022LX (22hk)
PRIS
117.800,-

1026LX (26 hk)
PRIS
144.800,-

Kubotamotor, 3 cyl. m/vandkøling, Hurtigskift
Redskabshydraulik i joystick og komplet lyspakke

Priserne er excl. moms

FDK AFHOLDER TEMADAG

Praktiske oplysninger

Tid og sted:

Den 19. april 2018
(Tidspunkt følger senere på hjemmesiden)
Hotel Torvehallerne (5 minutter fra Vejle Station)
Fiskergade 2-8
7100 Vejle

Tilmelding:

Senest onsdag den 4. april 2018.
Ønsker du at tilmelde dig temadagen kan du benytte formularen på vores hjemmeside: www.danskekirkegaarde.dk.

Program:

Det endelige program følger senere på FDK's hjemmeside (www.danskekirkegaarde.dk), med pris og starttidspunkt.

Den 19. april 2018 afholder FDK temadag i Torvehallerne i Vejle. Emnerne for dagen er 'Den nye Persondataforordning' og afgørelsen fra Landsskatteretten om 'Skøn og beregning af momsfradragssprocenter'.

Specialkonsulent Jacob Øllgaard-Nicolajsen fra Kirkeministeriet fortæller om den nye afgørelse fra Landsskatteretten omkring skøn og beregning af momsprocenter. Afgørelsen fra december sidste år kan have betydning for, hvorledes kirkegårdenes momsfradrag skal opgøres fremover.

Europa-parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger

- Den nye Persondataforordning - træder i kraft den 25. maj 2018 i samtlige medlemsstater. Databeskyttelsesloven, der forventes 3. behandlet i Folketinget d. 20. februar i år, indeholder supplerende nationale bestemmelser om behandling af personoplysninger.

Kontorchef Torben Stærgaard fra Kirkeministeriet orienterer om den nye Persondataforordning, og hvilken betydning den får indenfor folkekirkens område.

Advokat Lone Hamborg hjælper os i gennem den juridiske jungle indenfor den nye Persondataforordning.

Har du spørgsmål til temadagen, kan du kontakte kursusleder Uffe Strandberg Larsen på kursus@danskekirkegaarde.dk eller på telefon: 53 83 79 50 ■

Kirkegårdsleder til Vinderød Kirkegård – fantastisk beliggenhed ved Arresø

Kan du lide at arbejde på en smuk arbejdsplads - og få jord under neglene i det daglige – og kan du sikre dens fortsatte udvikling som en af de smukkeste?

Vinderød Kirkegård ligger i Frederiksværk-Vinderød sogn, som har to kirker og et kirkegårdskapel.

Vinderød Kirkegård er på ca. 32.000 m², og der er 5-8 medarbejdere - heraf en administrativ medarbejder, som varetager GIAS og kirkekasens regnskab.

Stillingen er tjenestemandslignende fuldtidsstilling klassificeret i lønramme 31.

Kirkegårdslederen er ansvarlig for drift, ren-og vedligehold af såvel kirkegård som de tilhørende bygninger og maskiner. Kirkegårdslederen skal være indstillet på at tage del i det praktiske arbejde på kirkegården efter behov.

Vi søger en person med følgende kvalifikationer:

- Dygtig og engageret hortonom eller anden tilsvarende uddannelse godkendt af Kirkeministeriet
- Dokumenteret erfaring med personaleledelse og –pleje
- Gode samarbejdsevner
- Erfaring i økonomistyring og udarbejdelse af budgetter
- Gode IT-kundskaber
- Erfaring med kirkegårdsadministration
- Gode evner til at formulere sig og fokus på positiv kommunikation både internt og eksternt
- Fokus på professionel og venlig service af kirkegårdens brugere

Vi kan tilbyde:

- Et sogn med vilje til samarbejde og godt arbejdsklima
- Meget smuk kirkegård med skøn beliggenhed
- Indarbejdelse af ny spændende udviklingsplan for kirkegården – dette vil strække sig over de kommende år
- Et velfungerende og engageret menighedsråd med fokus på udvikling
- Ny og flot sognegård med rammer til udvikling af fællesskabet i sognet
- Dygtige og positive kolleger

Frederiksværk-Vinderød Sogn har en tostrengt struktur, hvor Kirkegården og Kirkekontoret har hver sin daglige leder. Der forudsættes et nært samarbejde mellem de daglige ledere om både ledelsesmæssige og praktiske opgaver, så koordineringen og helheden på tværs sikres.

Du er velkommen til at kontakte Kirke- og Kirkegårdsudvalgsformand Svend-Erik Nielsen 5363 5507 eller Menighedsrådsformand Per Løth tlf. 2122 2199 for uddybende oplysninger om stillingen og se også www.frederiksvaerk-vinderoed.dk.

Ansøgning med bilag som eksamensbevis, dokumentation for tidligere ansættelse m.m. sendes i mail til aju@km.dk. Bemærk at der vil blive indhentet referencer.

Ansøgningsfrist 08. marts 2018.

Samtaler forventes afholdt i uge 11 og 12.

HIETANIEMEN HAUTAUSMAA

Af Vagn Andersen, vagn@hoersholmkirkegaard.dk
Kirkegårdsleder, Hørsholm kirkegård

Alvar Aaltos gravsted på Kunstnerbakken.

Hietaniemen Hautausmaa, eller Sandudds begravningsplads, er en stor flot historisk kirkegård, som ligger ned mod vandet i Helsinki.

Kirkegården er inddelt i flere forskellige afsnit, bl.a. en historisk afdeling, hvor flere af de finske præsidenter er begravet.

Et andet område kaldes Kunstnerbakken, hvor man finder gravsteder for mange af Finlands kendte kulturpersoner; mest kendt uden for landets grænser er nok arkitekten Alvar Aalto, der døde i 1976.

Der er store afdelinger med gravminder for faldne soldater, bl.a. fra Vinterkrigene.

Askespredning

I en enkelt afdeling har man forsøgt sig med et område, hvor asken hældes ud af urnerne. Her er placeret flere søjler, hvor der kan sættes et lille navneskilt på. I afdelingen er der lagt en masse sten, der skal illustrere en elv, der snor sig gennem området. Det var så meningen, at de pårørende selv kunne hælde asken fra deres afdøde familie ud over disse sten. Men forvaltningen har valgt at gå væk fra dette igen, da det efterhånden var et problem med det tykke lag aske. Nu er det kirkegårdens personale, der hælder asken ud, og herefter vander det ned mellem stenene.

En spændende kirkegård, der absolut er et besøg værd. ■

STAMA Løvsuger

- Elektrisk fremdrift og 13 hk B&S Vandguard motor til sugeenheden.
- Overholder arbejdsmiljøkravene omkring støv.

NESBO Miljørive

- Laver en flot finish med 3 funktioner i én arbejdsgang:
- Skuffer, river og planerer.
- Bredde 100 – 200 mm.

NESBO Gasbrænder

- Effektiv og uden brug af kemikalier.
- Lille og let kørende.
- Med elektronisk tænding.

STAMA Parker EL

- Vedligeholdelsesfrie gelbatterier (ekstra udstyr).
- Lad med 3-vejs tip.
- Pålidelig og let at betjene.

STAMA Micro EL

- Smart og handy lille ståtruck med vippelad.
- Nem på- og afstigning.
- Kan leveres med blomsterstativ og andet tilbehør.

STAMA Mini EL

- Knækstyret og med vendbar førersæde.
- Servostyring.
- Hydraulisk tiplad.

STAMA Multi EL

- Med affjedret foraksel for god kørekømfort.
- Smal model med mange tilbehørsmuligheder.
- Servostyring.

SE OG PRØV DET
STORE UDVALG AF
STAMA MASKINER
HOS NEDENSTÅENDE
FORHANDLERE:

Almas Park & Fritid, Ålborg &
Brønderselv

Lyngfeldt A/S, Hadsten

Anker Bjerre A/S, Holstebro

Herning Skov, Have & Park A/S,
Herning

Vernas A/S, Vejle

Varde Have og Skovmaskiner ApS,
Varde

Hans Holm A/S, Tinglev

Sønderborg Skov- Park & Have
Maskincenter Aps, Sønderborg

Heden Maskinforretning A/S,
Ringø

Havdrup Maskinforretning A/S,
Havdrup

JOHN MADSEN

Af John Madsen, post@svendborg-kirkegaarde.dk
Kirkegårdsassistent, Svendborg Kirkegårde
Foto: Jesper Ishøj Christensen

Jeg er født og opvokset midt på den jyske hede. Min far var landmand og havde et lille husmandssted på 28 tdr. land. Det var dog ikke landbruget, men haven ved gården, der havde min interesse og blev min livsbane.

Efter endt realeksamen som 17-årig blev jeg først arbejdsdreng og derefter lærling på en detailplanteskole. Jeg glemmer aldrig, da jeg første gang trådte ind på planteskolen og fik denne varme følelse af at "her hører jeg hjemme". Det var som paradiset have i mine øjne. Der åbnede sig en helt ny og spændende verden med planter for mig, og jeg stortrivedes i gartnerfaget fra dag ét.

Planteskolegartner

Det var en rigtig "gammeldags" planteskole med både produktion og detailsalg af stedsegrønne og løvfældende træer og buske af alle slags, så det gav mig et stort plantekendskab. Vi tog også ud og anlagde haver, så det var meget varieret og spændende. Dengang var EFG uddannelsen lige blevet indført og basisåret foregik i Kolding, mens de efterfølgende skoleophold blev afviklet på Beder Gartnerskole.

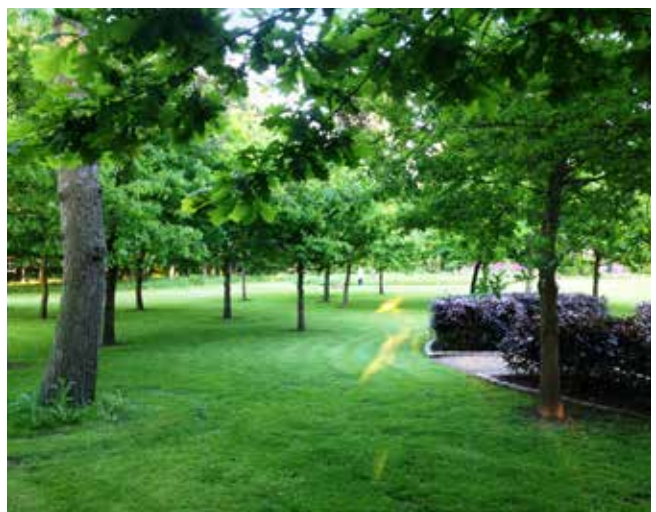
Den sidste del af min læretid fik jeg læreplads på en engrosplanteskole i Holsted. Her var der storproduktion af hæk-, læ-, og skovplanter samt sirbuske og bunddækkeplanter. Det var en helt anderledes rationel produktion af planter og rigtig spændende, men det var også hårdt

"Jeg har været kirkegårdsassistent ved Svendborg Kirkegårde siden 1984. Jeg er 58 år. Privat er jeg gift med Susanne, og vi har to voksne børn."

Kriggergravene fra 1864 på Assistens Kirkegård.

Parkkirkegården ved Fredens Kirke er en populær afdeling.

Lederens vigtigste ressource er dygtige medarbejdere - Hvis man ellers kan finde dem ©

arbejde i marken.

Nye udfordringer

Jeg aftjente min værnepligt ved Civilforsvaret i Haderslev og var derefter så heldig at få arbejde i Legoland som gartner. Der var gartnerfagligt rigtig interessant, da park-anlægget var – som det jo stadig er – rigtig flot og varieret beplantet og plejeniveauet højt.

Egentlig havde jeg en drøm om at overtage mine forældres gård og få min egen planteskole. Derfor tog jeg på drifts- lederkursus på Søhus Gartnerskole og tog gartnerfagets Grønne Bevis, som gav ret til at eje og drive gartneri eller planteskole. Men jeg mødte en pige fra Tåsinge og blev forelsket, både i hende og i Sydfyn.

Til Tåsinge

Jeg havde tidligere besøgt Svendborg og Tåsinge på en ekskursion med gartnerskolen og var vildt fascineret af den frodighed der var hernede. Jeg husker at vi overnattede på det gamle vandrehjem Sørø, der dengang lå ved Christiansminde lige ned til Svendborgsund. Her stod en kæmpe atlasceder - måske 25 meter høj - jeg anede ikke, at cedertræer kunne gro i Danmark, så det gjorde et stort indtryk på mig.

Så mine planer om egen planteskole blev droppet, og jeg flyttede til den skønne ø Tåsinge, som jo også kaldes Danmarks have. Jeg regnede med at skulle arbejde på en af planteskolerne hernede, men kort efter søgte Svendborg Kirkegårde en kirkegårdsassistent.

Kirkegårdsassistent i Svendborg

Uden at vide noget om kirkegårde søgte jeg og fik jobbet. Trods min unge alder blev jeg godt modtaget af alle og det skulle vise sig at være et rigtig spændende job, hvor min uddannelse som planteskolegartner kom mig til gode. Som kirkegårdsinspektørens højre hånd og bindeled mellem kontoret og gartnerne i marken, skulle jeg bl.a. sørge for at arbejdet, som blev bestilt på kontoret, blev udført. Som kirkegårdsassistent planlægger jeg, i samarbejde med kirkegårdsinspektøren og de to gartnerformænd, den daglige drift og leder og fordeler arbejdet for gartnerne. Jeg har ansvar for at begravelse og urnenedsættelser bliver udført, anviser gravsteder, servicerer og rådgiver de pårørende mht. anlæg og beplantning m.v., bestiller blomster, gran og materialer til kirkegårdene og sørger for at gartnerne har hvad de skal bruge, for at klare det daglige arbejde.

Alt i alt er det et varieret job og en spændende hverdag. Jeg føler mig privilegeret og taknemmelig over at kunne arbejde på så smuk en arbejdsplads og være med til at hjælpe folk i den svære situation de står i, når de har mistet et nært familiemedlem.

I øjeblikket er jeg konstitueret leder, da min gamle chef Tommy Christensen er gået på pension.

Svendborg Kirkegårde og krematorium

Svendborg Kirkegårde består af tre meget forskellige kirkegårde, som hver for sig er unikke og har sine særlige kvaliteter at byde på. Assistent Kirkegård er fra 1821 og ligger lige midt i Svendborg by. Den er, med sine gamle

Sct. Jørgens Kirkegård ligger smukt og idyllisk ned til Svendborgsund.

historiske gravsteder, de store træer og den smukke og varierede beplantning, en oase midt i byen og er et yndet mål til gåture for byens borgere. Fredens Kirkegård er fra 1933 og ligger i den østlige ende af byen. Her findes både de traditionelle afdelinger og en nyere parkkirkegård, som er en meget "populær" afdeling. Sct. Jørgens Kirkegård er en traditionel landsbykirkegård, der ligger meget smukt og idyllisk lige ned til Svendborgsund. Alle tre kirkegårde er velplejede og i det daglige får vi meget ros af brugerne og de besøgende på kirkegårdene.

Vi driver også krematorie med ca. 1400 brændinger om året, vi har ca. 290 nedsættelser om året, hvoraf 10 % er kistebegravelser og i vores smukke kapel fra 1896 har vi omkring 250 handlinger årligt. Vi er i alt 28 medarbejdere, heraf 5 sæsonansatte, 2 deltids rengøringsdamer, 4 fleksjobbere og 1 lærling.

Udvikling og fremtid

Det har været interessant, men også lidt trist, at følge

udviklingen gennem årene på kirkegårdene. Da 9 ud af 10 nedsættelser er urner og omkring halvdelen af dem sker i plæne – med eller uden plade, betyder det at der for hvert år bliver færre og færre traditionelle gravsteder. De ledige arealer har vi gennem årene enten tilsået med græs eller beplantet med buske og stauder. Især i Tommy Christensens tid som inspektør har vi plantet mange stauder og det har virkelig givet kulør og skabt variation mellem alt det stedsegrønne på kirkegårdene. Så kirkegårdene er ikke blevet mindre smukke, men det er jo en anden oplevelse i dag, end dengang der på de fleste gravsteder var gravsten, så du kunne se hvem der lå på kirkegården.

Mine ønsker for fremtiden er, at folk får øjnene op for kirkegårdenes store værdier – ikke mindst i sorgbearbejdningen, så valget af anonyme gravpladser – fællesplæner, skovbegravelser og spredning over havet ikke tager overhånd. ■

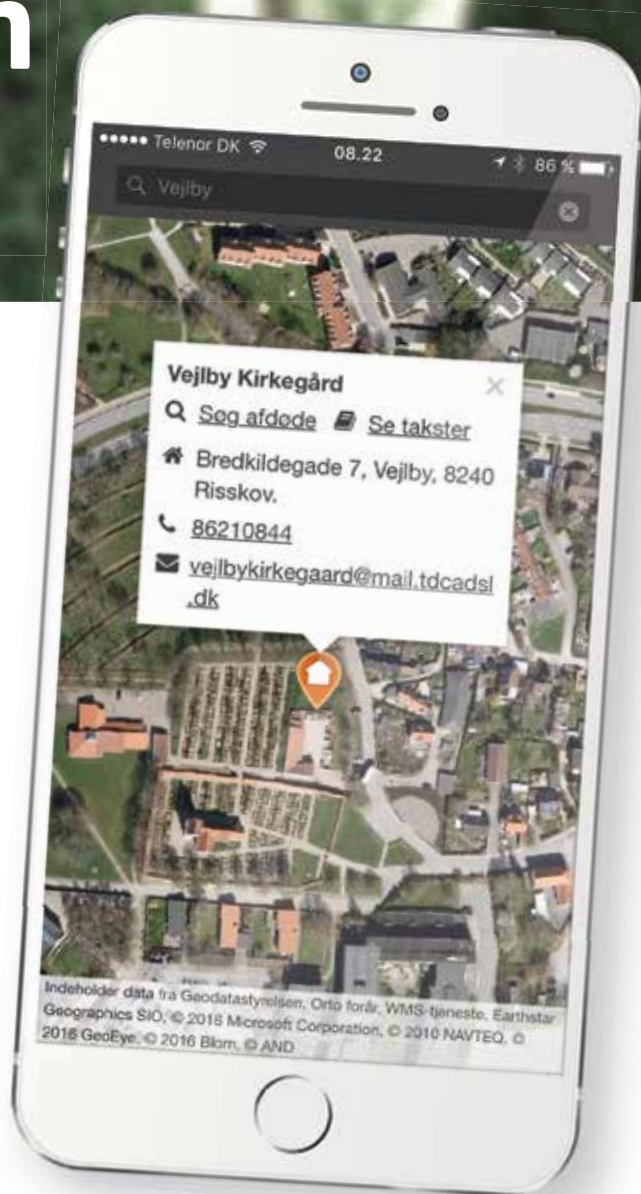
Find gravsted Gratis app til din smartphone

Gør det let for kirke- gårdens besøgende

En GRATIS service, som alle kirkegårde kan tilmelde sig. På www.findgravsted.dk eller via den nye app vises placeringen af alle kirkegårdens gravsteder, samt takster og kontaktoplysninger.

Fås til både Android og iPhone (iOS).

Nu med over
1000 tilmeldte
kirkegårde

**Kontakt EG Brandsoft
på 9928 3565, og få en
gratis demonstration.**

Tekst og foto: Tommy Christensen,
tcchristensen@outlook.dk

En død elm; hvem kan se pandebrasken på en uldhåret Mammut?

En død elm er blevet til en dekorativ urtepotte.

En død elm er blevet til en smuk skulptur af "Syndefaldet".

TRÆER ER FANTASTISKE

Træer er et vigtigt element på kirkegårdene. Og selv i deres forfald, kan de være smukke og gøre gavn.

Træer er fantastisk vigtige elementer i forhold til vores velvære og klodens overlevelse; træer og skoves indflydelse på global opvarmning og forandring af klimaforhold kan ikke tillægges for meget betydning.

Når vi planter træer på den danske kirkegård, er det vel først og fremmest den visuelle effekt man går efter. Men selv på overskuelige arealer som kirkegården, har træer også indflydelse på klima, vejr og vind. Vi markerer og inddeler rum og forløb med træplantninger, enten som randbeplantninger, trærækker, alléer eller i grupper. Man skaber havens og kirkegårdens rum og miljø med dette unikke levende byggemateriale. Det solitært plantede træ er også et ekstremt vigtigt interiør i opbygningen af det smukke og harmoniske kirkegårdsanlæg.

Smukke grønne områder, hvor man må sige at den danske

kirkegård er en meget væsentlig part, har endog meget stor indflydelse på vores velvære i dagligdagen. Selv om man måske ikke lægger mærke til det i den daglige trummerum, virker og arbejder det i underbevidstheden, smukke omgivelser er en lise for vores sanser og sind.

Træer er fantastiske, og nogle arter kan blive meget gamle, men som med mennesker kan også træer blive stressede og syge, så de dør af det, eller skadet af elementernes rasen. Det er vel den eneste acceptable grund til at fælde træer, som er fornuftigt placeret, at de bliver syge / skadet og dermed er til fare for dem der færdes under og omkring dem i det offentlige rum. Lige så smukke de er i deres smukke grønne frodighed, ligeså smukke kan de være i deres forfald, hvis man er lidt kreativ - og så slipper man også for det temmelig store arbejde, der ligger i at fjerne det store rodsystem, som har været forsyningskilde og forankring for de gamle kæmper.

Billederne viser nogle eksempler fra Svendborg Assistens kirkegård. ■

En stormskadet Atlasceder er blevet til en fin blomsterpind for en klatrerose.

De gamle, hensygnende kæmper er kræs for svampe, insekter og fugle i deres forfald.

Hvis den gamle lind skulle have været rodryddet, ville der ikke være asfaltvej tilbage.

Stor knippesporesvamp er smuk - og fatal for et gammelt bøgetræ. Men så kan man komme til at se sådan ud; hvor svært kan det være ©

KORT NYT

1

Database over bevaringsværdige gravminder

I folkekirkens fællesfonds budget for 2018 er der afsat 500.000 kroner til etablering af en database over bevaringsværdige gravminder., samt at der er givet en permanent bevilling på 50.000 kroner årligt til drift og vedligeholdelse af databasen.

2

Radioaktiv medicin og kremering

Sveriges Kyrkogårds- og krematorieförbund har iværksat en undersøgelse: Hvad sker der med rester af radioaktive medikamenter ved kremering? I samarbejde med universitetet i Lund vil man undersøge hvor de radioaktive isotoper ender: i asken? I røggasserne? I filteret? Forsøgsrækken er startet op i november på Linhamn krematorium.

Kilde: Kyrkogården 6/2017.

3

Flytning af urner

Flytning til et nyt sted, gælder ikke som en grund for at måtte flytte en urne i Tyskland.

Dette blev fastslået i en ny sag, rejst af en ældre kvinde, som ønskede at flytte sin afdøde mands urne til en kirkegård i nærheden af hendes nye bopæl. Hun var flyttet dertil, for at bo i nærheden af hendes to døtre.

Sagen blev ført af advokat Torsten Schmitt fra Aeternitas, der er en forbrugerorganisation, som tager sig af forhold omkring døden og kirkegårdene. Han fremførte at en flytning kun ville være et brud på gravfreden, såfremt den afdøde udtrykkeligt havde givet udtryk for, at hans aske ikke måtte flyttes. Endvidere ville det gøre det lettere for enken at passe gravstedet, hvis gravstedet lå tæt på bopælen, specielt i forhold til det fremtidige aldersbetingede helbred.

Dommeren fandt det ikke som en gyldig grund, at enken var flyttet til en ny bopæl. Dermed fastholdes det, at gravfreden ikke kan brydes af denne grund.

Kilde: Friedhofskultur nr.1, 2018

4

Landsskatteretten om skøn og beregning af momsfradragprocenter

En dom afsagt i december kan if. meddelelse fra Kirkeministeriet af 20.12.2017 have betydning for, hvorledes kirkegårdenes momsfradrag opgøres fremover.

Regnearket, som regnskabsførerne almindeligvis bruger ved momsregningen, er ikke afvist af Landsskatteretten – men fokus ændrer sig: ”Fradragsprocenten skal afspejle aktiviteten og menighedsrådets samlede økonomi. Især økonomien har væsentlig betydning, i afgørelsen fra Landsskatteretten”.

Som tommelfingerregel anføres, at forholdet mellem ”De momsbelagte indtægter divideret med de samlede indtægter [herunder indtægterne fra kirkeskatten], som tommelfingerregel bør svare til ”et gennemsnit” af de fradragsprocenter, som anvendes af menighedsrådet”.

Endvidere anføres det i meddelelsen, at ”En momsfradragsprocent for kirkegården er ikke nødvendigvis tilstrækkelig. I den konkrete sag finder Landsskatteretten, at menighedsrådet bør have tre momsfradragsprocenter i stedet for én. Det skyldes, at hver aktivitet ses særskilt og derfor medfører forskellige skøn.”

5

Askespredning i rummet

Et britisk firma, Ascension Flights, tilbyder som de første, at man kan få asken fra en afdød spredt i rummet.

Med en helium ballon, sendes en beholder med den afdødes aske op i stratosfæren, i 30 – 35 km's højde, hvor asken spredes. Det meste af den spredte aske vil lande på jorden igen, indfanget i regndråber eller snekrystaller. Helium-ballonerne er designet til at sprænges, når det atmosfæriske tryk når ned på ca. 10 % af trykket ved jordoverfladen. Askebeholderen falder herefter til jorden igen, med resterne af den sprængte ballon. Askebeholderen er udstyret med en sender, så den kan indsamles og genbruges.

Firmaet holder til i Sheffield, hvor opsendelsen af ballonerne sker fra et sikret område, så flytrafikken ikke generes.

Der tilbydes 2 forskellige standardløsninger, hvor den billigste koster £795 og omfatter askespredning i ca. 30 km's højde.

Den mere eksklusive udgave koster £1895, hvor de pårørende får billeder og en videooptagelse af opsendelsen og askespredningen i ca. 35 km's højde. Selve askespredningen skulle være et smukt syn, da den smule fugt, der måtte være i asken i beholderen, krySTALLISERES ved spredningen i den kolde luft og ligner stjernestøv.

Der kan også aftales mere personlige forløb, med opsendelse fra andre egnede lokaliteter over hele verden.

Den første beholder med aske fra et menneske, blev opsendt og asken spredt i november sidste år.

Man kan se mere om konceptet på www.ascensionflights.com

Kilde: www.telegraph.co.uk/science

6

Den nye Persondataforordning

Den nye persondataforordning træder i kraft d. 25. maj i år – og kan få konsekvenser for den måde vi hidtil har arbejdet på i kirkegårdsadministrationerne.

Persondataforordningen omhandler bl.a. forhold vedrørende registrering af persondata og måden de opbevares på.

Det betyder fx at

- Databehandlingen skal være rimelig og lovlig og gennemsigtig for den registrerede
- Indsamling af persondata skal ske til specifikke og saglige formål. Senere behandling af data til andre formål må ikke finde sted
- Der ikke indsamles flere data end nødvendigt; dvs. kun relevante og tilstrækkelige oplysninger
- Data skal kontrolleres og føres ajour, så der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger. Urigtige eller vildledende oplysninger skal slettes eller rettes snarest
- Oplysningerne må kun opbevares så længe, der er et sagligt formål
- Oplysningerne skal beskyttes mod ubemyndiget eller ulovlig behandling
- Der skal udpeges en dataansvarlig, som er ansvarlig for datasikkerheden, og som skal kunne dokumentere, at bestemmelserne i Persondataforordningen overholdes.

Den nye persondataforordning betyder bl.a. at det skal dokumenteres, hvilke typer af data, der behandles, med hvilket formål og

at der skal angives en tidsfrist for sletning af oplysninger.

Der skal udarbejdes en beskrivelse af, hvordan data beskyttes og opbevares og hvem, der må have adgang til dem.

Overtrædelse af bestemmelserne i den nye Persondataforordning kan, som noget nyt, medføre store bøder for virksomheden, eller fængsel i indtil 6 måneder.

7

Praktikplads-AUB

Den 1. januar 2018 trådte den nye ordning Praktikplads-AUB i kraft. Hensigten med den nye ordning er at skaffe flere praktikpladser ved at belønne virksomheder, der opretter elevpladser/ har elever ansat, samt at virksomheder, der har for få, eller slet ingen elever, kommer til at betale et ekstra uddannelsesbidrag.

I løbet af april 2018, vil alle arbejdsgivere, der i det foregående år har indberettet fuldt ATP-bidrag for mere end én fuldtidsansat, erhvervsuddannet medarbejder, modtage en opgørelse over, hvor mange elever, arbejdspladsen skal ansætte. Dette gælder også, hvis man har flere deltidsansatte, erhvervsuddannede medarbejdere og deres samlede timetal udgør en fuldtidsstilling.

Beregningen vil være afhængig af medarbejdernes uddannelse, antal og timetal, og vil udtrykke et mål for, hvor mange elever virksomheden bør have ansat. Tallet opgøres i elevpoint og allerede ansatte elever modregnes.

Hvis opgørelsen viser, at der bør ansættes flere elever, har arbejdsgiveren resten af 2018 til at opfylde dette mål. Lykkes det ikke, eller ønsker man ikke at ansætte elever, skal arbejdsgiveren betale et ekstra bidrag til ordningen. Det ekstra bidrag for manglende ansættelse af elever, vil frem til 2020 udgøre 27.000 kr. pr. manglende elevpoint.

Har man flere elever ansat, end det beregnede minimum, vil det udløse en bonus til arbejdsgiveren.

Man kan se mere om ordningen på www.indberet.virk.dk/praktikplads-aub, hvor man også kan lave en foreløbig beregning af, hvor mange elever det forventes, at arbejdspladsen bør have ansat.

Kilde: www.indberet.virk.dk/praktikplads-aub

KALENDEREN

8. marts 2018

Kirkegårds konferencen på Hotel Nyborg Strand

Kirkegårds konferencen 2018 sætter fokus på samspillet med brugerne: Hvordan oplever de kirkegården, og hvordan kommer vi dem bedst i møde. Man kan også blive klogere på græs og gravminder, samt møde B.S. Christiansen, der har en handlekraftig tilgang til alle livets forhold inkl. døden. Tilmelding senest den 22. februar på www.ign.ku.dk/kirkegaard.

13. – 15. marts 2018

Lederkursus - Modul 1 - på Vissenbjerg Storkro

FDK afholder kurset 'Ledelse og det personlige lederskab' (modul 1). Se mere her i bladet eller på FDK's hjemmeside www.danskekirkegaarde.dk. Tilmelding snarest på mail: kursus@danskekirkegaarde.dk

19. april 2018

FDK afholder temadag i Vejle

Bliv klogere på konsekvenserne af Den nye Persondataforordning og Landsskatterettens afgørelse om skøn og beregning af momsprocenter, når FDK afholder Temadag i Torvehallerne i Vejle. Se mere her om andetsteds i bladet eller på FDK's hjemmeside www.danskekirkegaarde.dk. Tilmelding senest d. 4. april via tilmeldingsformularen på FDK's hjemmeside.

23. - 25. april 2018

Kursus i Stresshåndtering og positiv psykologi

FDK afholder kurset "Stresshåndtering og positiv psykologi" på Best Western Hotel i Svendborg. Underviser er konsulent og coach Anni Kirk. Kurset henvender sig bredt til alle. Se mere her i bladet eller på FDK's hjemmeside www.danskekirkegaarde.dk. Tilmelding senest den 9. marts på mail: kursus@danskekirkegaarde.dk

28. - 29. maj 2018

Årsmøde i Foreningen for Kirkegårds kultur

Årsmødet 2018 finder sted i Helsingør stift, med foredrag og generalforsamling om mandagen, samt ekskursion til bl.a. Mariebjerg, Ordrup og Gentofte kirkegårde om tirsdagen. Foreningens medlemmer får tilsendt invitation til årsmødet - andre er også velkomne, se www.kirkegaardskultur.dk

3. - 5. september 2018

Årsmøde for FDK og DKL

Årsmødet 2018 afholdes på Hotel Søpark i Maribo.

2. - 4. oktober 2018

Lederkursus – Modul 2 - på Best Western Hotel i Svendborg

FDK afholder kurset 'Lederen og medarbejderne' (modul 2). Se mere her i bladet eller på FDK's hjemmeside www.danskekirkegaarde.dk. Tilmelding på mail: kursus@danskekirkegaarde.dk

5. - 7. marts 2019

Lederkursus – Modul 3 - på Best Western Hotel i Svendborg

FDK afholder kurset 'Lederen som forhandler og konfliktløser' (modul 3). Se mere her i bladet eller på FDK's hjemmeside www.danskekirkegaarde.dk. Tilmelding på mail: kursus@danskekirkegaarde.dk

7. - 9. oktober 2019

Lederkursus – Modul 4 - på Best Western Hotel i Svendborg

FDK afholder kurset 'Personalejura, forvaltning og økonomistyring' (modul 4). Se mere her i bladet eller på FDK's hjemmeside www.danskekirkegaarde.dk. Tilmelding på mail: kursus@danskekirkegaarde.dk

8. - 10. september 2021

Nordisk Kongres

I 2021 afholdes den Nordiske Kongres i Finlands tredje største by Tampere (Tammerfors).

TWINCA CONTRACTOR

Twinca Contractor ES-800

Contractor ES-800 har sakselift og højtipp. Det betyder, at du kan arbejde effektivt og spare både tid og penge. F.eks. kan du fylde en container eller et lad hele vejen rundt og undgå spild.

Kører på el
Autostyrtøj
Lastkapacitet op til 1000 kg.
Driftstid: op til 14 timer
Hastighed: 0-6 km/t

Vejl. udsalgs pris
74.900 Dkk
ekskl. moms.

Kontakt

Dan-Sand
DSN AS - TLF. 96 56 41 00 - WWW.DANSAND.COM

for uforpligtende
demostration.

Twinca Contractor E-500

Contractor E-500 er en smal model med kun 80 cm i bredden og lastkapacitet på 500 kg.

Kører på el
Autostyrtøj
Driftstid: 5 timer
Hastighed: 0-6 km/t

Vejl. udsalgs pris
52.900 Dkk
ekskl. moms.

Alle vore maskiner er produceret i højeste kvalitet med lav vedligeholdelse og ergonomisk design.

Dan-Sand

RING 96 56 41 00

Alle priser er eks. moms og fragt. Forbehold for trykfejl & prisstigninger.

DSN AS
N.A. JENSENSVEJ 1,
TORNBY
9850 HIRTSHALS
WWW.DANSAND.COM

Foreningen af Danske Kirkegårdsledere

Formand:

Jens Zorn Thorsen, Vejle Kirker og Kirkegårde
E-mail: jzt@vejle-kirkegaarde.dk
Tlf: 29 41 86 91

Sekretariat:

Foreningen af Danske Kirkegårdsledere
Springbakken 1, 9230 Svenstrup J.
E-mail: kontor@danskekirkegaarde.dk
Tlf: 60 53 59 00

Se mere på www.danskekirkegaarde.dk

Fremsendelse af annoncer og artikler

Annoncer (reproklart materiale) skal helst afleveres som PDF-filer, for at undgå fejl i forbindelse med annoncens opsætning i bladet.

Billeder, der skal ledsage artikler, skal helst ikke lægges ind tekstdokumentet, men sendes separat i den originale opløsning. Det giver en bedre billedkvalitet i det trykte blad.

Danske Krematoriers Landsforening

Sekretariat:

Viborgvej 10
7500 Holstebro
Tlf. 40 13 02 23
E-mail: admin@dki.dk

Formand:

Tom Olsen, Fælleskrematoriet i Ringsted
Tlf. 26 86 02 01
E-mail: tomo@km.dk

Næstformand og teknisk udvalg:

Erik Bach, Aarhus Kirkegårde
Tlf.: 89 40 27 60 – 29 20 81 58
E-mail: eb@aarhus.dk

Kursusudvalg:

Erik Bach, Aarhus kirkegårde
Tlf. 89 40 27 60 – 29 20 81 58
E-mail eb@aarhus.dk

Tommy Christensen

Tlf. 20 41 61 86
E-mail: tchristensen@outlook.dk

Se mere på www.dki.dk

Tidsskriftet 'KIRKEGÅRDEN'

Udkommer 6 gange årligt i samarbejde mellem FDK – Foreningen af Danske Kirkegårdsledere og DKL – Danske Krematoriers Landsforening

Oplag: 1.450 stk.

Abonnement

Pris: 336,- kr. pr. år (400,- kr. pr. år for abonnenter udenfor Danmark)
Bestilling eller ændring af abonnement sendes til kontor@danskekirkegaarde.dk

Kontakt:

Lene Halkjær Jensen, Humlebæk Kirkegård
Tlf. 2624 7228 – E-mail: lene.bladet@mail.dk

Udgivelser og deadlines i 2018 / 2019

Nr. 2, april 2018	20. marts 2018
Nr. 3, juni 2018	20. maj 2018
Nr. 4, august 2018	20. juli 2018
Nr. 5, oktober 2018	15. september 2018
Nr. 6, december 2018	15. november 2018
Nr. 1, februar 2019	15. januar 2019

Bladet forventes at udkomme ca. en måned efter deadline.

Annoncepriser

1 side	kr. 3.500,-
1/2 side	kr. 2.500,-
1/4 side, stående	kr. 1.500,-
1/4 side, liggende	kr. 1.500,-
1/8 side	kr. 1.000,-
Visitkort	kr. 900,-

Ved 3 indrykninger pr. år gives 5 % rabat
Ved 6 indrykninger pr. år gives 10 % rabat
Priserne er eks. moms.

FRA REDAKTIONEN

Det nye lønsystem blev lanceret i starten af januar, og det blev - som frygtet - endnu et eksempel på et nyt IT-system, der køres af stabelen uden tilstrækkelig forberedelse eller indsigt i virkeligheden i det folkekirkelige landskab. Den første lønindberetning har været præget af manglende oplæring, modstridende informationer fra IT-kontoret og Stifternes løncentre, forsinkelser, uventede forhindringer og et system, der ikke helt kunne følge med. Det har været en periode med mange frustrationer og et urimeligt arbejdspress; ikke mindst i stifternes 3 løncentre, der ofte har stået for skud, når de enkelte lønkontorer havde problemer - og dem har der som nævnt været en del af.

Det hjælper ikke på lønkontorerne arbejdspress, at overgangen til det nye lønsystem falder sammen med regnskabsafslutningen. Mange steder er det de samme personer, der varetager begge opgaver. Og opgaven med at implementere det nye lønsystem er på ingen måde slut: Der er mange fejl og manglende indberetninger af særlige tillæg, der skal rettes op på i den kommende tid, inden systemet kommer til at fungere efter hensigten og med et 'normalt' tidsforbrug for dem, der skal arbejde med det.

Man kan kun henstille til, at der i den kommende periode udvises forståelse, hvis man oplever fejl på lønsedlen eller i lønudbetalingen: De der har arbejdet med lønindberetningerne har knoklet som æsler og gjort deres bedste - men de har haft nogle temmelig kaotiske forhold at arbejde under.

Det kan forekomme ubegribeligt, at brugerne - og især de professionelle brugere i de store administrationer - ikke inddrages mere aktivt i forberedelserne, når nye - og i dette tilfælde - omfattende IT-systemer skal implementeres.

Det nye lønsystem har mange gode funktioner, og bliver et godt redskab, når 'børnesygdommene' er overstået og brugerne er blevet fortrolige med det.

Men man kan jo nok undre sig lidt, når man på DAP'en ser et billede af vores sympatiske departementschef, der roser de velforberejdede medarbejdere i løncentret i Roskilde og de "positive og interesse-rede" menighedsråd... Har han fået et retvisende billede af, hvad der egentlig foregår???

Fornyelse med respekt for tradition siden 1982

- Se flere produkter på www.jessing.eu

